

NØTTEKRÅKA

Arealbruk, dugnader og klima Årsmelding for 2017

Les også om:

Invitasjon til årsmøte

Utbygging på tvers

Klimastrategi

Jubileum for vern av
Kolsås-Dælivannområdet

Ringriksbanen

Innkalling til årsmøte
i Naturvernforbundet i Bærum
Tirsdag 20. mars 2018
kl. 18.00
Gjønnes gård – stallen

side 23

side 3

side 6

side 8

side 11

Arealstrategien – naturmangfold, matproduksjon og nedbygging

Nytt år er oppsummeringens tid med årsmeldingen som fast innhold i det første nummeret av Nøttekråka.

En kort evaluering av arealsakene NiB har jobbet med gjennom året, er at vi har en økende mengde saker som angår omdisponering av førsteklasses dyrkbar matjord og grønne ”ubrukte” områder til boligutbygging. Nedbyggingen av Bærums grønne verdier er ofte omtalt som bit-for-bit nedbygging og effekten er ytterligere redusert jordbrukskapasitet og tap av natur- og opplevelsesverdier. Typiske trekk for bit-for-bit nedbyggingen, er at reguleringsforslagene ikke følger kommunens vedtatte arealplanstrategi og er ofte småskalapreget boligutbygging. Eksempler på slike saker i 2017 er Staversletta på Tanumplataået, Berghoff – Berger gård og Jarenlia ved Skui/Kveise og Østre Jong/Bjørnegård.

Arealstrategien som er vedtatt av kommunen er helt tydelig på at boligutbygging skal konsentreres rundt tettsteder og kollektivknutepunkt. Vedtatte hovedutbyggingsretninger er Fornebu, Bekkestua – Høvik og Sandvika. Formålet med å konsentrere boligutbyggingen er tettsteds- og byutvikling, og klimagevinster. Planen er også tydelig på at jordbruksareal som befinner seg utenfor utbyggingsretningene ikke skal røres. Men tallenes tydelige tale viser at minst 17 % (2015 tall) av boligutbyggingen i Bærum kommune ikke er i tråd med arealstrategien. NiB mener dette er for mye og at trenden må snu. Budskapet og interessen for dette tema kom også tydelig frem i NiBs Åpnet møte i oktober med tema ”Arealplanlegging i kommunen – vinner eller taper natur- og kulturlandskapet? Svaret på spørsmålet var ikke entydig. Men ett viktig steg kan være at Bærum kommune i større grad markedsfører de fantastiske grønne arealene i kommunen. Det kan bli en øyeåpner for at befolkningen kan forstå hva lokal natur og landbruk gir tilbake til oss i form av klimaregulering, artsmangfold, helsegevinster og lokal mat.

NiB har brukt 2017 til en intern rydde- og endringsprosess for å forenkle og effektivisere styrearbeidet ved å innføre felles skybasert arkiv- og kommunikasjonsløsning i samarbeid med Naturvernforbundet sentralt. Hovedeffekten er å styrke kapasiteten for NiB-styret og gi mer tid til våre fagsaker og aktiviteter, og mindre på administrasjonsoppgaver. Hurra!

Et annet perspektiv for NiBs arbeid fremover er at den årlige kommunale støtten er redusert. Kommunens signaler er at det i større grad skal gis rom for betalt dugnadsarbeid fra kommunen. Dugnadsinnsatsen fra medlemmene er viktige grunnsteiner for NiB-arbeidet og vi takker dere som bidrar med søppelplukking på Fornebu, bekjempelse av kjempebjørnekjeks og slåtten på Gjettumbråtan. Det kommer nye dugnader i 2018 så dette skal bli et skikkelig dugnadsår!

Anne Gøril Aas, styreleder NiB

NØTTEKRÅKA

NiBs hjemmesider (www.baerumsnatur.no) og annen informasjon

NiBs hjemmesider (www.baerumsnatur.no) og annen informasjon

NiBs hjemmeside er nå mer mobilvennlig. Inngangssiden er nyhetsside der vi legger ut saker kontinuerlig; høringsuttalelser, innspill/merknader til plansaker, presseklipp og arrangementer. I tillegg er der en mer statisk del av hjemmesiden, med vedtekter, årsmeldinger, informasjon om styret, NiBs miljøverpris, den elektroniske versjonen av Nøttekråka fra 2005 og noen av våre andre publikasjoner.

Invitasjoner til arrangementer legges i tillegg ut på NiBs Facebook-side.

I 2017 har vi fortsatt å sende ut nyhetsbrev til våre medlemmer om våre om våre arrangementer og om våre siste uttalelser og presseklipp. Hvis du ikke allerede får vårt nyhetsbrev: husk å sende e-postadressen din til baerum@naturvernforbundet.no.

Har du forslag til stoff?

Ta kontakt med:

Björg Petra Brekke, tlf 95894358

E-post: bpbr@online.no

Utgitt av:

Naturvernforbundet i Bærum (NiB),

Postboks 252, 1319 Bekkestua

baerum@naturvernforbundet.no

Bankgiro:1627 11 34243

Ansvarlig redaktør: Björg Petra Brekke

Redaksjonsmedarbeidere:

Aud Karlsrud og Tom Ekeli

Utforming: David Keeping

Trykk: HG media as

Forsidebilder: Kolsås- Dæli – Foto Øystein Søbye/Photographica, Låve på Bjørnegård- foto Morten Heldal Haugerud, Glade vintersyklister på elsykkel – Foto Siren Tjøtta, Fugletur ved Dæli.

Forslag om nye utbygginger på tvers av jordvern og arealstrategi

Bildet viser Stovivannet og gårdene Kveise og Skui midt i bildet. På jordene nedenfor gårdene og det skogklede området nederst mot Skuidalen, er det planlagt 80 småhus/rekkehus /lavblokker.

Tekst: Aud Karlsrud og Finn Otto Kvillum
Foto: Morten Heldal Haugerud

Det er vedtatt at 70 % av veksten i Bærum skal tas i vekstområdene Sandvika, Fornebu og Lysaker. Resterende 30 % skal tas i andre knutepunktområder i kommunen, hvorav størst vekst på Bekkestua og Høvik. Men Bærum kommune fremmer likevel utbyggingssaker utenom vekstområder og knutepunkt.

Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus har som prinsipp at vekst skal gå foran vern innenfor prioriterte vekstretninger. Utenfor disse skal hensynet til vern veie tungt. Det er imidlertid et dilemma at jordbruksarealene som regel ligger nær vekstområdene. Det må derfor stilles krav til politikerne om at de unngår nedbygging av landbruksarealer – også de små.

Det viser seg at vern av dyrket mark ikke er tatt hensyn til i flere utbyggingsforslag som er vedtatt i arealplan for 2015-30 og i forslag til ny arealplan 2017-35. Det er her i

mange tilfelle åpenbart heller ikke tatt hensyn til å være klimaklok ved at de ikke følger den vedtatte arealstrategien.

Nedenfor viser vi noen eksempler på at jordvern og arealstrategien ikke etterleves eller er truet.

Østre Jong gård/Bjørnegård (ØJB)

Forslaget til boligbygging på jordene til Østre Jong/Bjørnegård (ØJB) kom fra Tanum krets av Bærum høyre til arealplanen for 2015-30. Det var også forslag om mulig bygging av ny skole på jorden tilhørende Bjørnegård. Et svært verdifullt område med unike kulturverdier og ca 40 dekar dyrkbar mark ble foreslått bebygget. ØJB utgjør sammen med Vestre Jong gård et stort og sammenhengende jordbruks- og kulturområde som en forlengelse av Tanumplataet mot Sandvika. Eiernes argument for utbygging var at jorda ikke er dyrkbar og at bygningene var forfalt. Dette synes for NiB å ha vært en villet utvikling.

At jorda ikke er dyrkbar er nylig blitt tilbakevist av kommunen. Det vises til jordlovens krav om driveplikt for

Bjørnegård med nyplantet allé

Snart faller siste rest av låven ved Bjørnegård

all landbrukseiendom og at ØJB har misligholdt driveplikten. De bes gjøre rede for hvordan de vil gjennomføre driveplikten for sesongen 2018.

Forslaget om omgjøring av ØJB fra LNFområde til boligområde ble imøtegått av Fylkesmannen og Fylkeskommunen, Bærum kommunes grønne organisasjoner og Tanum og Jongskollen Vel. Under den endelige behandlingen av Kommuneplanens arealdel for 2015-30 i kommunestyret ble forslaget besluttet overført til neste rullering av kommuneplanen, altså arealplanen for 2017-35. Som følge av Fylkesmannens innsigelse skal det mekles. Hvis Fylkesmannen og kommunen ikke blir enige, går saken til Kommunal- og moderniseringsdepartementet til endelig avgjørelse. Vi frykter at utbyggingen vil bli godtatt der.

Arealet tilhørende ØJB foreslås lagt innenfor grensen til Sandvika by og blir i tilfelle et utbyggingsområde. Gangavstanden derfra til bussterminalen og jernbanen i Sandvika vil bli lengre enn det som er satt som maksimum for utbygging ved knutepunkter, nemlig 500 meter. Ved byggetillatelse vil det bli en stor utbygging her og bilbruken antas å bli betydelig. NiB mener administrasjonen og politikerne i Bærum gjør et stort feilgrep når de prøver å innlemme ØJB som del av Sandvika og følgelig som et boligområde.

Jarenlia- ved gårdene Skui og Kveise

På ca 50 mål av jordene og noe av vegetasjonsbeltet nedenfor disse, tilhørende gårdene Skui og Kveise på Tanumplatået, er det planlagt bygget ca 80 småhus /rekkehus / lavblokker. Etter høring av planforslag for området våren 2017 er forslag til endelig reguleringsplan ennå ikke fremlagt. Dette er et område som ligger an til å bli bilbasert fordi knutepunktstrategien er forlatt. Økning av trafikken på smale og bratte lokalveier med mange svinger er heller ikke akseptabel. Forholdet for fotgjengere er allerede forverret på grunn av nybygging og annen oppdeling av eiendommer med flere boenheter. Dette er en utbygging som ikke følger kommunens arealstrategi og er derved ikke klimaklok.

Berghoff/Frogner

Utbygging av området ved Berghoff-Frogner gård går på tvers av jordloven og arealstrategien. Jordloven sier at eier plikter å holde jorda i hevd. Her har det igjen vært mislighold av jorda som i neste omgang tilsynelatende ”renvasker” en nedbygging av den. Regional plan for Oslo og Akershus har som mål at vern av dyrka mark bør stå sterkt utenfor vekstområdene. Siden Berghoff definitivt ikke et knutepunktområde / vekstområde bør jorda her vernes.

Bærum kommunes politikere hevder at de vil ivareta vern av dyrket mark. Men her ser vi nok et eksempel på en bit for bit nedbygging. Til sammen utgjør disse over tid betydelige jordbruksarealer. Dette kan Bærums politikere ikke være bekjent av. Kommunen har et lokalt ansvar for å medvirke til stans av nedbygging av jordbruksarealer på landsbasis.

En utbygging på Berghoff –Frogner vil føre til et bilbasert boområde og vil gi økende belastning på lokale småveier. Utbyggingen er nok et eksempel på at arealstrategien ikke følges.

Lommedalsveien 289

Bærum kommune ønsker å sikre areal til fremtidig barnehage på denne eiendommen. Den består i tillegg til 6,2 dekar bevaringsverdig skog, et jorde på 4,2 dekar med svært god jordkvalitet og 1,2 dekar med innmarksbeite. Området er en naturlig del av det sammenhengende jordbruks- og kulturområdet i Lommedalen som er et av 5 bevaringsverdige landbruksområder i Bærum. Her ser vi enda et forslag til bit-for-bit nedbygging av dyrkbar mark.

Østre Frogner gård

Et område på 7,7 dekar foreslås i Begrenset høring for KP 2017-35 omdisponert fra LNF til boligområde. Boligbygging her vil føre til forringelse av kulturlandskapet det ligger i og til nedbygging av dyrkbar mark. Det vil også bli et bilbasert boligområde. Forslaget tar ikke hensyn til jordvern og avviker fra arealstrategien.

Grorudenga gård

Et område på 16 dekar og et to boligtomter på 4 dekar foreslås i Begrenset høring for KP 2017-35 omdisponert fra LNF til nytt boligområde. Utbyggingen vil delvis føre til nedbygging av dyrket mark. Det vil også føre til mer biltrafikk på de allerede belastede veiene i Lommedalen. Forslaget tar ikke hensyn til jordvern og avviker fra arealstrategien.

Staversletta på Tanumplatået

Her arbeides det for tiden med en reguleringsplan for oppføring av 65 boenheter. Planen godtar

Berghoff området som er planlagt bebygget, er jordene som på bildet er skjult av løvskogen i skråningen mot idrettsplassen på elvesletta nederst på bildet. Eineåsen og Rykkinn i bakgrunnen

maks. 1,5 parkerings-plass, inklusive gjesteparkering, pr. boenhet. Dette tilsier at det her kan komme ca. 100 parkeringsplasser. Normalt er det forholdsvis få parkeringsplasser for gjester slik at det blir godt over én parkeringsplass pr. husstand.

Det blir kort vei til Tanumbussen for beboerne på Staversletta, men bussen går bare til og fra Sandvika. De som arbeider i Oslo må derfor bytte befordringsmiddel i Sandvika. Dette vil høyst sannsynlig medføre at et ubestemt antall vil foretrekke å bruke bil.

Vestre Øverland gård

Jordet mellom Gamle Ringeriksvei og barnehagebygget var tidligere avsatt til boligområde, men er nå avsatt enten

til landbruksområde eller offentlige formål. Dette fordi saken om utbygging med boliger ble avvist i planutvalget og i formannskapet. Dette jordet ble ikke brukt som avfallsdeponi i motsetning til jordet syd for barnehagebygget. Det har den beste jordkvaliteten ifølge Miljødirektoratets miljøstatus. Planutvalgets leder Ole Kristian Udnes uttalte etter avvisning av saken at «Det dyrkes jo også korn der». Vi håper disse velklingende ordene betyr at han bestemmer seg for at jordet skal leve videre som produsent av mat!

Foruten at det nå er påtrengende å ta vare på Bærums siste matjord, utgjør jordet et viktig element i det historiske landskapsdraget mellom Haslum middelalderkirke og Øverlandgårdene. To gode grunner til at det fortsatt skal dyrkes korn på dette jordet!

Om skiløype Muren-Brunkollen og skogsbilveien i Dammyrdalen

Tekst: Tomas Westly

Foto: Tom Ekeli

I Nøttekråka nr 1-2017 var det en artikkel om skiløyper og skogsbilveier i marka. Spesielt ble en planlagt skiløype mellom Muren og Brukollen i Bærum nevnt. Det samme ble skogsbilveien i Dammyrdalen på Krokskogen, selv om denne ligger i Ringerike og Hole kommuner. NIB følger begge disse sakene og her er en kort statusrapport fra begge.

På strekningen mellom Muren og Brunkollen planlegger Skiforeningen en «utbedring» av den gamle traktorveien. Dette innebærer bla utvidelse til 4 meters bredde, pigging av fjell på noen partier, og topplag av grus. Bakgrunnen er ønske om bedre forhold for preparering av skiløyper samt at kommunen vil bruke veien til utkjøring av tømmer. Både NIB og NOA varslet tidlig sin motstand mot disse tiltakene og håpet i det lengste at Skiforeningen ville legge planene på hylla. Dette har de dessverre ikke gjort, men det ser i det minste ut som om de har skjönt at de denne gangen må gjøre alt «etter boka» (i motsetning til Abbottjernsbekken, jmf NK 1-2017).

I den forbindelse inviterte Ski-foreningen til en befaring den 6. oktober for å diskutere de planlagte inngrepene. Med på befaringen var representanter for Bærum kommune, NOA og BNF. På bakgrunn av denne befaringen har NOA sendt inn en uttalelse.

I uttalelsen legges det vekt på at traseen er en gammel ferdselsvei som kan betraktes som et kulturminne. I dette ligger det at det ikke ønskes en

moderne skogsbilvei med brede kanter. Skiforeningen sier at de etter utvidelsen ønsker å legge en gruset gangsti på 1,5 m i midten av veien, mens kantene skal gro til. NOA påpeker at en utvidelse av veien vil kunne føre en økning i sykkeltrafikken på sommerstid, og at dette kan være uheldig for de mange gående.

Både NIB og NOA avventer søknad om reguleringsplan før vi uttaler oss ytterligere. Vi håper at det blir mulig å finne løsninger i størst mulig grad bevarer av natur og opplevelseskvaliteter. I arbeidet med reguleringsplanen bør Skiforeningen ta med seg at mesteparten av bruken på denne veien skjer utenom skisesongen, og at faktisk ikke alle turfolk ønsker å gå på planert underlag med grus.

På Krokskogen ønsker Løvenskiold å bygge en skogsbilvei mellom Lommedalen og Sørkedalen. Denne veien, Dammyrdalsveien, skjærer av den siste muligheten til å kunne gå sammenhengende fra Oslo til Ringerike uten å krysse vei. Blir veien vinterbrøytet vil det medføre at den mest snøsikre, og ofte eneste, skiløypa ut fra Sørkedalen ikke blir tilgjengelig for publikum. NOA har i flere år klart å stoppe planene ved diverse ankesaker om bruk av feilaktig lovgrunnlag. Dessverre ser det nå ut som om alle ankemuligheter er brukt opp, og NOA har derfor brakt saken inn for Sivilombudsmannen. Svaret har enda ikke kommet, men i sommer startet Løvenskiold bygging av veien. NOA har flere ganger forsøkt å stoppe byggingen ved sivil ulydighet, og trodde kanskje de hadde lyktes da arbeidene tok en pause. En stund

Dagens løype er skuterkjørt og mer en god nok for vanlig turgåing.

trodde man at Løvenskiold ville avvente resultatet fra Sivilombudsmannen, men det var dessverre ikke tilfellet. For kort tid siden tok arbeidet til igjen for fullt. Aksjonister fra NOA forsøkte nok en gang å hindre utbyggingen ved å stoppe innkjøringen av steinmasser til anlegget. Aksjoner pågikk parallelt i Sørkedalen og Lommedalen. I Lommedalen ble 3 lastebiler stanset og i Sørkedalen én. Aksjonen pågikk i ca 2, 5 timer før politiet kom og anmodet aksjonistene om å fjerne seg – noe som ble etterkommet.

Siste håp for denne strekningen med urørt natur ligger således i hendene til Sivilombudsmannen, og vi venter i spenning på svaret derfra.

Klimaklok- Bærum kommunes strategi og NiBs merknader

Tekst: Siren Tjøtta

Foto: Siren Tjøtta, Tom Ekeli og Bjørg Petra Brekke

Vinter og snø hindrer ikke Alexandra og barna i å ta en tur på elsykkel

Rådmannens forslag til Klimastrategi 2030 var på høring høsten 2017. Den hadde tre hovedtemaer; mobilitet, bygg og ressursbruk. Naturvernforbundet i Bærum sendte inn merknad i samarbeid med NOA. Denne artikkelen tar for seg noen betraktninger rundt forslaget og våre merknader.

Naturmangfold

Innledningsvis påpekte NiB viktigheten av å sikre at klimaløsningene som velges ikke skal gå på bekostning av naturen, selve livsgrunnlaget vårt. Uten en robust og mangfoldig natur er det vanskelig å se for seg at vi kan redusere konsekvensene av klimaendringene. NiB foreslo derfor at klimastrategien utvider sitt perspektiv og at hensyn til naturmangfold og biomangfold tas inn i strategien. NiB etterspurte planer for å sikre opprettholdelse av det rike natur- og biomangfoldet i kommunen under klimaendringer.

Folkehelse

Helheten naturgrunnlag, klimautvikling og folkehelse henger tett sammen. Dette bør belyses i høyere grad i strategien og følges opp med tiltak. NiB anbefaler å ta inn en dimensjon i klimaplanen som angir hva klimatiltakene betyr for naturgrunnlaget og folkehelsen.

Sykling og gange gir innsparing både i CO₂-utslipp og på helsebudsjettet. Folkehelse er tett knyttet til mobilitet.

Begge disse bildene viser turvei J1. Ved Dyrefaret er det ikke gjort mye utover at veien er planert så den er grei å sykle og å gå på. Vegetasjon har fått stå, det er vakker natur som innbyr til ferdsel og som gir glede både for den som rusler og den som sykler. Ved Bekkestua skole er den blitt en gold transportetappe som du gjør deg fort ferdig med.

Mobilitet

Mobilitet er et av hovedtemaene i Klimastrategien. Transportsektoren står for hele 87% av samlet klimagassutslipp i Bærum kommune. Herav utgjør lette kjøretøy (<7500 kg) ca. to tredjedeler. 75 prosent av reisene som gjøres i Bærum starter og ender i Bærum.

I strategien foreslås det at sykkel og gange skal prioriteres fremfor bil, men nesten ingen tiltak for sykkel er redegjort for. Strategien henviser til tiltak i en ny strategi, men denne er ennå ikke offentliggjort, og dermed ikke mulig å kommentere.

Likeledes refereres det til tiltak i egen tiltaksplan. Denne tiltaksplanen, for 2016-2019, viser noen enkelttiltak som kommunen ser for seg. Bærum kommune har ikke et sammenhengende sykkelnettverk, og en strategi for dette er ennå ikke presentert.

Hovedmål 5 i strategien sier helt overordnet at «I 2025 skal andelen av personreiser med kollektiv, sykkel og gange være 60 prosent og sykkelandelen skal være 7 prosent».

Til sammenligning har eksisterende «Strategi for sykkel i Bærum» fra 2011, et delmål om å «Øke andelen sykkelreiser fra 3 % (2005) til 7 % innen 2015 og til 10 % innen 2020». Faktisk sykkelandel i dag er 4%. Økningen siste 13 år må kunne betraktes som liten.

Strategien inneholder beskrivelser av bilens arealbehov, men ikke av sykkel- og ganges arealbehov. Skal Bærum kommune komme noen vei i klimaarbeidet må dette skjeve perspektivet erkjennes, av politikere, så vel som administrasjon. Det må beskrives i hvilken grad arealer skal settes av til effektiv og trygg mobilitet med sykkel, så vel som gange.

I årene fremover vil variasjonen i hvordan folk sykler være større enn i dag. I økende grad brukes el-sykler med stor last, for varer og barn. Dette krever areal.

Tiltakene må ikke gå på bekostning av natur, og kommunen må derfor bruke av eksisterende infrastruktur. Det må benyttes allerede eksisterende sti- og veifar, uten å ødelegge dyrket mark, naturverdier og turveier i nærmiljøet.

Skillet mellom tungtransport, personbiler, el-sykler, tråsykler og gående må bli tydeligere, og det må skapes en strategi for å trygge mobiliteten til de tre sistnevnte. Med en aldrende befolkning vil dette være avgjørende for å kunne gå trygt og å sykle trygt, og dermed få bedret folkehelse.

Strategi for å bruke stier, smett og gang/turveier som skolevei

NiB etterspør strategi for å bruke stier, smett og gang/turveier som skolevei, også for foreldre som skal levere/hente i barnehage, som et tiltak i Bærum kommunes prosjekt for økt transport via sykkel og gange.

Fredag morgen i januar. Gang- og Sykkelveien langs Bærumsveien holdes bar og for å lette turen for både vintersyklister og fotgjengerne.

Ikke fullt så greit å gå på fortauet langs Høvikveien ...

Kollektivtilbud

Kommunen ønsker å være pådriver for et bedre kollektivtilbud, og NiB foreslo flere tiltak, f.eks. flere busser, oftere innen kommunen, mindre busser og en betalingszone i hele kommunen med lokaltakst som på T-banen.

Biodrivstoff

Ved bruk av biodrivstoff må det presiseres at dette skal være annengenerasjons biodrivstoff, og ikke dyrket biodrivstoff til fortrensning for matproduksjon.

Mobilitet og utbygging ved knutepunkt

Kommunens arealstrategi om knutepunktutbygging blir nevnt som en klimastrategi, men så mye som 17% av boligbyggingen i Bærum kommune er ikke i tråd med arealstrategien (2015-tall). Dette mener vi er et for høyt tall.

Bygg

NiB har tro på at tiltak som energirådgivning og ulike støtteordninger kan fungere som et godt insentiv for å få flere til å gjøre endringer på boligen sin.

Ressursbruk

Til dette hovedtemaet hadde NiB forslag om støtteordninger til entreprenører/bedrifter som ønsker å satse på gjenbruk som konsept, og etablere lokale låneordninger for utstyr man sjelden bruker, som sportsutstyr og verktøy. På avfallsmottaket Isi bør det etableres muligheter for å kunne kjøpe billig eller få møbler og ting som har blitt levert og som kan gjenbrukes. Henteordninger for glass og metall bør komme på plass raskere enn innen 2020.

Arbeidet fremover

Strategien behandles i hovedutvalgene januar 2018, og i formannskapet og kommunestyret februar 2018.

Her på Gjøannes er det kort vei fra hjem til bane.

Hva skjer med "Barketomta" på Fossum?

Tekst Anne Gøril Aas

Foto: Siren Tjøtta

Fossumveien 19 "Barketomta" er det eneste grønne friområde på Fossum. I 2015-16 ble det fremmet et reguleringsforslag (PlanID 2015010) for å bygge en ny tennishall for Eiksmarka tennisklubb på dette friarealet. I tillegg inneholdt reguleringsforslaget to nye kunstgressbaner som var ønsket av Fossum idrettsforening. Planens status i januar 2018 er fremdeles uavklart, men den forberedes til 2. gangs behandling.

Slik vi kjenner til sakens status nå, er det jobbet fra kommunen side for å finne alternative arealer for tennisklubben. Fylkesmannen har også meldt om saksbehandlingsfeil da kommunen ikke har tatt barn og unges perspektiv inn i saksbehandlingen.

Barketomta inngår i kommunedelplan for Lysaker og Sørkedalsvassdraget fra 2014, og har etter internt rot med denne bestemmelsen, reguleringsformålet Grøntstruktur – friområde.

Området er et viktig friområde for uorganisert aktivitet og har store naturkvaliteter med Lysakerelven og den viktige naturtypen kalklindeskog som nærmeste naboer.

NiB er helt tydelige på at vi ikke kan bygge ut de grønne friområdene som Bærums innbyggere og naturen er avhengige av – Barketomta må bestå som et grønt friområde!

Kolsås-Dælivann landskapsvernområde 40 år

Utsikt over Kolsåsmassivet, Dælivann, og gårdene Dæli og Dalbo.

Tekst: Tom Ekeli

Foto: Øystein Søbye/Photographica og Bjørg Petra Brekke.
Helleristningsbildet er lånt fra Flaggspretten,

Naturvernforbundet i Bærum (NiB) vil markere at det var en fremtidsrettet tanke i 1978 å verne 5,3 kvadratkilometer midt i Bærum mot store tekniske inngrep.

Det var planlagt store vei- og boligprosjekter som ville ha endret området natur-, kultur og friluftskvaliteter radikalt. Den gangen var ikke kommunen begeistret for at disse planene måtte legges til side. Situasjonen nå er at presset på naturen til utbyggingsformål er langt større enn på 1970-tallet. Men i dag er heldigvis Bærum kommune og befolkningen enige om at i Kolsås-Dælivann er det dyre- og planteliv, helleristninger, bygdeboger, gravhauger og det gamle kulturlandskapet som er det mest verdifulle – ikke potensiale for nye bygg og infrastruktur. En tellestasjon som Fylkesmannen i Oslo og Akershus satte opp på Søndre Kolsås, har vist at 70–80 000 personer benytter

Turprogram Kolsås/Dælivann landskapsvernområde april–juni 2018

Ni lokale foreninger deler sine turgleder i anledning 40 års jubileet for vernevedtaket av 30. juni 1978.

For nærmere opplysninger om turene se: www.baerumsnatur.no

Programmet er satt opp alfabetisk etter arrangørens navn.

Asker & Bærum Historielag

Helleristningene ved Dalbo gård
Søndag 13. mai kl. 13.00 – 15.00

Ved Dalbo gård ligger ti helleristningsfelt, et av de største på Østlandet nord for Østfold. De første helleristningene på stedet ble funnet i 1959. Helleristningene omfatter blant annet ca. 40 skipsfigurer, fotsåler, kretsfigurer og skålgroper fra bronsealderen.

Denne omvisningen kan kombineres som en avslutning på Bærum Turlags tur til «Kolsåstoppen og Gråmagan», se nedenfor. De som kun vil være med til selve helleristningsfeltet kan møte opp ved starten av Dæliveien kl. 13.00.

Start: Utfartsparkeringen Gjettumveien (ved starten av Dæliveien).

Omviser: Arkeolog Steinar Kristensen

«Fleskumsommeren 1886.» Om starten på impresjonismen og nyromantikken i norsk malerkunst.

Mandag 4. juni kl. 18.00 – 20.00

Tema for turen er naturalisme og stemningsmaleri. Sommeren 1886 kom seks unge malervenner og deres familier sammen på Fleskum for å arbeide sammen og for å bo sammen. Bildene som ble malt denne sommeren skapte stor oppmerksomhet på høstutstillingen samme år, og det som senere skulle få navnet «Fleskumsommeren» skulle få avgjørende betydning for malerkunstens utvikling i Norge.

Start: Utfartsparkeringen Gjettumveien (ved starten av Dæliveien).

Turleder: Kunsthistoriker Ole H.P. Disen

.....

Bærum Landbruksforening

Lokalhistorie og naturkunnskap ved Kolsås/Dælivann
Mandag 28. mai kl. 18.00 – 21.00

Litt om livet på gårdene i dalen i tidligere tider og i dag.

Start: P-plassen ved Steinskogen gravlund i Bærum

Turleder: Birøkter, bonde og gartner fra Skotta gård; Per Sigmund Bø, tlf. 930 67 737.

.....

Bærum Røde Kors

Omvisning på Gjettumbråtan blomstereng
Tirsdag 24. april kl. 18.00 – 20.30

Bærum Røde Kors samarbeider med Naturvernforbundet i Bærum og inviterer flyktninger og deres guider til turen som er beskrevet nedenfor.

Påmelding til medhjelper innen dagen i forveien.

Start: På utfartsparkeringen i Gjettumveien (ved starten av Dæliveien)

Medhjelper: Jan Mathisen, flerkultur@baerum-redcross.no

.....

Bærum Turlag

Dælivann rundt med innføring i kartlesing
Søndag 15. april kl. 14.10 – 17.00

En tur rundt Dælivann mens vi gir en innføring i kartlesing. Alle får utdelt et kart. Ta med kompass om du har!

Start: På utfartsparkeringen i Gjettumveien (ved starten av Dæliveien).

Turleder: Maggy Elva Bjørgvinsdottir, maggyelva@mac.com, tlf. 472 52 808.

Påmelding: Turen krever påmelding til turleder innen mandag 9. april!

Nærmere opplysninger om våre turer se: www.baerumturlag.no

Bærumsmarka fra Fossum til Godthaab/Gjettum
Søndag 29. april kl. 11.15 – 16.00

Fra Fossum til Østernvannsvingen, via husmannsplassen Lund til Barnas gård på Sæteren. Vi krysser Murenveien og klatrer opp til Garlaushøgda. Ved Godthaab krysser vi Gamle Ringeriksvei og beveger oss inn i Dælivannsområdet mot Dalbo gård og helleristningene. Vi avslutter ved Gjettum stasjon på T-banen eller busstoppen Valler bru.

Start: Fossumbanen busstopp.

Turleder: Kari Fønnes, kafonnes@online.no, tlf. 993 24 885.

Kolsåstoppen og Gråmagan
Søndag 13. mai kl. 11.00 – 14.00

Turen starter på Hauger T-banestasjon og følger Dælibekken før vi tar blåmerket sti opp til KIF-hytta. Videre opp til Søndre Kolsåstopp (342 moh). Derfra på blåmerket sti til den gamle bygdeborgen på Gråmagan. Derfra bratt ned mot Dalbo gård og helleristningene. Helleristningsfeltet vises i samarbeid med arkeolog Steinar Kristensen, Asker og Bærum Historielag. Vi avslutter turen på Gjettum T-banestasjon. Godt fottøy anbefales.

Start: Ved Hauger T-banestasjon

Turleder: Grete Gjertsen, gregje@vikenfiber.no, tlf. 913 87 290.

stien opp der hvert år. Typisk nok valgte Bærums befolkning dette området som Bærums fineste friluftsområde i 2016.

I perioden 1978 til 2018 har befolkningen i Bærum økt fra ca. 80 000 til ca. 125 000 og NiB ser det som sin oppgave å stadig minne nye og gamle bæringer på dette områdets rike natur- og kulturverdier. Vi forbereder derfor ulike markeringer for å vise alt hva området har å by på av natur og historie, hvilke gleder tilgangen til dette område gir oss av naturbetinget livskvalitet, historien bak fredningen og hva som kreves for å opprettholde områdets kvaliteter.

Guidede tur i området

Vi samarbeider med åtte lokale foreninger som lar sine turer inngå i jubileumsfeiringen. Turene er ment som inspirasjonsturer for alle. Studér turprogrammet på side 8 og 9 og kryss av i kalenderen allerede nå.

Festmøte i Sandvika teater lørdag 8. september

Det blir festmøte i Sandvika teater. Møtet blir en del av Friluftslivets Uke. Her er alle velkomne til et program bestående av foredrag om vernarbeidet, om natur- og kulturkvaliteter, og det blir spennende kunstneriske innslag. Vi forsøker også å trekke med skolene til oppgaver i området som kan ende opp med presentasjoner under festmøtet. Av aktuelle bidragsytere kan nevnes ordfører Lisbeth Hammer Krog, generalsekretær i Naturvernforbundet Maren Esmark, professor Sigmund Hågvar, geograf Øystein Dalland og kunsthistoriker Tommy Sørbøe. I løpet av våren, så snart programmet er klart, sender vi ut en egen invitasjon.

Kolsåstoppene

Torsdag 21. juni kl. 17.30 – 20.30

Vi følger Dælibekken og kommer inn på den vanlige ruten opp til syd-toppen (342 moh). Derfra innover Kolsåsplatået og videre opp juvet mellom de to nordre ryggene. Nederst i juvet må vi ta hendene til hjelp noen meter og klatre et bratt og litt luftig parti. Fra den øverste toppen (379 moh) går vi ned på stien på østsiden av toppene, via Sætertjern, bygdeborgen på Gråmagan og KIF-hytta tilbake til Toppåsveien. Turen forutsetter at det ikke er vått i terrenget. Eventuell avlysning vil bli kunngjort på våre nettsider (www.baerumturlog.no), samt på Facebook, samme morgen.

Terreng og lengde: Turen er ca. 9 km lang med mye opp- og nedstigning. Turen går hovedsakelig på stier i stedvis bratt terreng. Noe steinur. Ett kort parti med klatring. Gode turstøvler anbefales.

Start: På P-plass i Toppåsveien ved Dælibekken (mellom Damhaugveien og Heggelia).

Påmelding: Da denne turen ikke egner seg for større grupper, setter vi maks antall deltakere til 12. Påmelding til turleder innen dagen i forveien.

Turleder: Nils Mathisrud, nils@vingtor.net, tlf. 954 35 177.

Kolsås Klatreklubb

Vi inviterer store og små til å prøveklatre i Østveggen

Søndag 13. mai kl. 10.00 – 16.00

Klubben stiller med instruktører og utstyr. Alt deltakerne trenger å ta med er godt humør.

Start: KIF-hytta. Etter klatringen går vi ned til KIF-hytta for pølsegrilling. Arrangøren tar forbehold om været.

Turleder: Olav Vestlie

Naturvernforbundet i Bærum

Omvisning på Gjetnumbråtan blomstereng

Tirsdag 24. april kl. 18.00 – 20.30

Naturvernforbundet i Bærum feirer 20 års jubileum for slåtten i samarbeid med Gjetnum gård. Nå i april kan vi oppleve resultatene. Vi går gjennom Dæliskogen. Stopper ved enden av Langenga, deretter går vi langs jordene til Gjetnumbråtan. Det

tar 45–50 minutter, og vi ser på vårblostringen underveis. Det blir omvisning og rast på Gjetnumbråtan – ta med niste og drikk. Hjemturen er langs den samme ruten – alternativt kan andre ruter pekes ut/anbefales hvis det er interesse for det. Turen er et samarbeid med Bærum Røde Kors.

Start: På utfartsparkeringen i Gjetnumveien (ved starten av Dæliveien)

Turleder: Zsuzsa Fey, tlf. 414 56 392

Norsk Botanisk Forening

Vakre villblomster og botaniske godbiter rundt Dælivann

Tirsdag 29. mai kl. 18.00 – 20.30

Vi tar en rast, så ta gjerne med noe å drikke og noe å spise.

Start: Utfarts-parkeringen Gjetnumveien (ved starten av Dæliveien). T-bane 3 Kolsås går til Gjetnum stasjon.

Turleder: Kristin Bjartnes, mobil 909 52 045

Norsk Geologisk Forening

Geologisk tur til Kolsåstoppene

Torsdag 7.juni kl. 18.00 – ca. 21.00

Kolsås' geologi er viden kjent fordi her kan vi lett se den geologiske historien som er en viktig del av Norges utvikling. Historien starter nederst med siluriske fossiler fra en gang det var et verdenshav der det nå er jordbruks- og villalandskap. Videre oppover i lia passerer vi de neste tidsepokene; devonske sandsteiner, karbonske slamsteiner og permiske konglomerater, basalter og rombeporfyryrer fra tiden da jorden revnet og vulkaner spydde lava. Vi avslutter på toppen med utsikt og ser hvordan geologien har styrt form og dannelse av bærumslandskapet.

Start: P-plassen i Heggelia/Heggelikroken. Kjør Toppåsveien innover fra Brynsveien. Eller buss 160 til Toppåsveien å rusle opp til P-plassen derfra.

Turledere: Morten Bergan, tlf. 905 97 448 og Hans Arne Nakrem.

Norsk Ornitologisk Forening, Asker og Bærum lokallag NOF OA

Fuglesangturer ved Dælivann. En klassiker! Hver onsdag i mai besøker vi Dælivann med fokus på fugl i ulike biotoper: barskog, blandingskog, vann og kulturmark. Turene er først og fremst ment for deg som ikke er så veldig drevne hobbyornitolog og gjerne vil lære mer, men alle kan være med. Ta med kikkert!

Start for alle turene: P-plassen ved Steinsskogen gravlund i Bærum (er skiltet fra rv. 168 mellom Haslum og Bærums Verk). Buss 150 mot Gullhaug går forbi her, holdeplass Steinsskogen gravlund. For nærmere opplysninger om våre turer se: www.nofoa.no

Fuglesangtur Dælivann rundt

Onsdag 2. mai kl. 18.00 – 20.30

Turleder: Niels Snedstrup

Onsdag 9. mai kl. 18.00

Turleder: Terje Bøhler, tlf. 479 05 043,

Onsdag 16. mai kl. 18.00 – 20.30

Turleder: Per Stensland

Onsdag 23. mai kl. 18.00 – 20.30

Turleder: NOF AB, tlf. 941 52 399

Onsdag 30. mai kl. 18.00 – 20.30

Turleder: Terje Bøhler, tlf. 479 05 043,

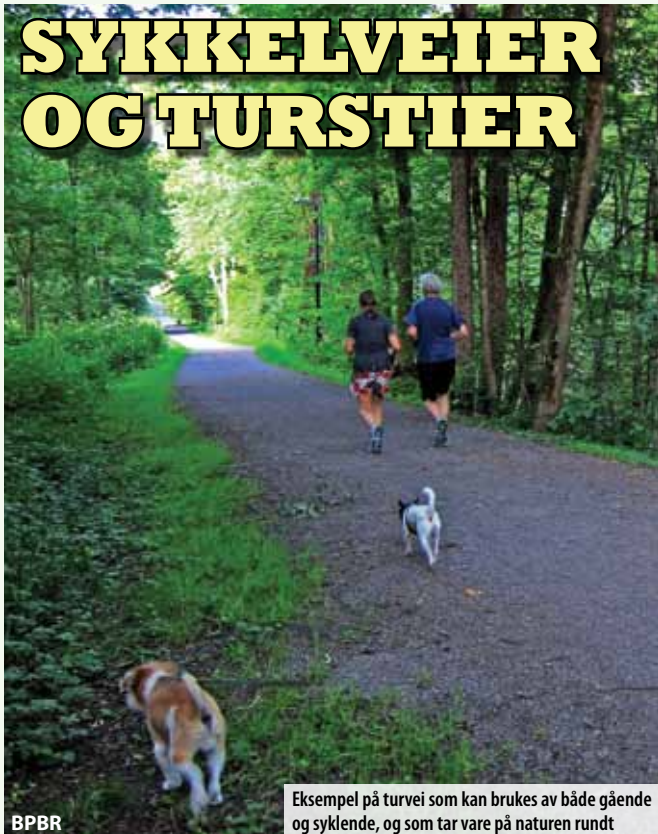
Fuglesangtur fra Stein Gård via Dælivann til Kolsåstoppene

Torsdag 31. mai kl. 18.00 – 21.00

Vi vandrer fra Stein Gård via Dælivann og til Kolsåstoppene. Under turen lytter vi til fuglesang og observerer de mange fugleartene som finnes i området. Fra toppen er en fantastisk panoramautsikt ut over Oslo, Bærum og Oslofjorden. Her er det flott å ta en god pause før vi drar tilbake.

Turledere: Rune Zakariassen og Niels Snedstrup

SYKKELVEIER OG TURSTIER

BPBR

Eksempel på turvei som kan brukes av både gående og syklende, og som tar vare på naturen rundt

Tekst: Trond Taugbøl

Foto: Bjørg Petra Brekke og Tom Ekeli

For alle gode samfunnsformål må det utføres planlegging. En plan må ha målsetting, og følges av en strategi for å oppnå målene. Det er for eksempel et nasjonalt mål at tapet av fredete og verneverdige kulturminner ikke skal overstige 0,5 % årlig. Men en stor del av kulturminnenes skjebne er i kommunal varetakt, og ivaretas gjennom plan- og bygningsloven. Så er det også et mål at sykkeltrafikken i Norge skal utgjøre 8 % av alle reiser innen 2023, og at 80 % av barn og unge da går eller sykler til skolen. Dette er knesatt i Nasjonal sykkelstrategi, som inngår i Nasjonal Transportplan 2014–2023.

Rogne gamle skule, et kulturminne fra 1921, ble nylig revet etter vedtak i Øystre Slidre kommunestyre. Rivingen var til fordel for en ny sykkelvei langs riksvei 51. Det oppstår med andre ord en del paradokser når gode samfunnsformål kolliderer. Det gjør de også i Bærum. Nasjonale mål for sykling gjelder også her, sammen med bl.a. mål for bedret folkehelse. For sykkelmålet har Bærum kommune laget en "Handlingsplan for sykkel 2016 – 2019". Og for folkehelse utgjør Bærums turveier "et godt tilbud til deg som ønsker å være fysisk aktiv". Turveiene skal være et lavterskeltilbud for hverdagsvandring nær bosted. Turveinettet utgjør samtidig selve "ryggraden i kommunens grøntstruktur", hvor "trær, blomster og dyr skal ha mulighet for å leve og utvikle seg". Med andre ord skal stedlige naturgitte forhold bestemme standarden på turveien, som kan framstå som sti og "varierte når det gjelder bredde, overflate og stigningsforhold". Turgjengerne må selv utforske framkommeligheten, som noen steder kan være begrenset til gange og andre steder kan tillate barnevogn, sykkel eller rullestol. Variasjonene gir utfordringer og opplevelser, og nettopp dette er det som fremmer glede og livskvalitet. Turveiene og –stiene er en arena for aktivitet som gir helsebot fysisk og mentalt, og følgelig et virkemiddel for å forebygge stress og sykdommer i befolkningen, som Bærum kommune skriver på sine nettsider.

Paradokset i Bærum oppstår når handlingsplanen knyttet til sykkelstrategien skal oppfølges. Sykkelstrategien ble vedtatt av kommunestyret i 2011 og i 2017 skal en revisjon være behandlet politisk. Nye nasjonale og regionale føringer skal da tas hensyn til. Hovedmål for strategien er å gjøre det så attraktivt å sykle at "flest mulig" motiveres til å velge sykkel som transportmiddel. Delmål spesifiserer ambisjonen til å øke sykkelens andel av alle reiser fra 3 % i 2005 til 10 % i 2020. For å få til dette skal framkommeligheten for sykklister økes. Til sammen operer sykkelstrategien med et veinett (hoved- og sekundærveier) på 123 km. Status for tilrettelagt sykkelvei i 2011 var 74,2 km, mens det i 2016 var økt med bare 2,8 km til 77 km (en endring på 3,8 %). Ennå gjenstår det altså å anlegge 46 km sykkelvei for å nå målet, og 2020 nærmer seg raskt.

Kan det være grunnen til at i 2017 ble 500 m av turvei J1 mellom Hosleveien og Bekkestua skole og 950 m av turveien K1 mellom Eikeli skole og Hosle skole i Østre Bærum omgjort til asfaltert sykkelvei i 3 m bredde? Paradokset er at disse turveiene, som inntil nylig var grønne korridorer med en enkel gruset sti er blitt fullverdige bilveier. For å øke syklingen til skolene, på trygge veier, skal de som sykkelveier driftes på helårsbasis. Bærum kommunes Veinormaler (vedtatt mars 2013 og revidert august 2015) feier da til side tursti for folk og grøntstruktur for dyr og planter. Snøryddingsutstyret Bærum kommune bruker er brøytebiler, som har ganske andre krav til bredde, dosering, svingradier, sidegrøfter osv, enn en sykkel, enn si gående, og endringen i framtoning og opplevelse av det som var turvei blir deretter.

Spørsmålet melder seg om innkjøp av smidigere snøryddingsutstyr kunne medført mer nennsomme inngrep enn det som gis av gjeldende veinormal for sykkelvei i Bærum? Kunne asfalt, sidegrøfter og stikkrenner vært unngått?

Men det er også et spørsmål om planlegging i dette bildet. Sykkel er kjøretøy etter forskrift til Vegtrafikkloven, men vil i trafikkikkerhetsperspektiv trenge kjørebane atskilt fra biltrafikken. Dette kan løses på flere måter og Sykkelprosjektet i regi av Oslo kommune kan være et forbilde når det gjelder å tilpasse løsninger til de stedlige forholdene. Veiene i Bærum har ulike eiere og ansvarshavere, fra Statens vegvesen til Akershus fylkeskommune og Bærum kommune selv. Å anlegge separat gang- og sykkelvei langs riksvei, fylkesvei eller kommunal vei, vil utløse krav om regulering med tilhørende langvarig saksgang. Oppmerket sykkelfelt med rød asfalt ved siden av kjørebane vil være enklere å gjennomføre, men mindre trafikkikkert. Aller enklest er det nok å konvertere turstier på kommunal grunn til sykkelvei. Kort prosess uten varsling og høring, bare å starte opp anleggsmaskinene.

Men obs! – Hva sier Bærums nylig vedtatt kommuneplan, arealdelen? Jo, traseen for turvei K1 mellom Eikeli og Hosle skoler, nå sykkelvei, er reservert forlengelse av T-banen fra Østerås. Som sagt, alle gode samfunnsformål trenger en plan.

Ikke lett å se hva som er turvei og hva som er bilvei her

TE

Full fart for Ringeriksbanen

Tekst: Maria Rundhaugen Tesaker, Fylkeskoordinator

FNF Akershus

Kart: Bane NOR

Foto: Morten Heldal Haugerud

Ringeriksbanen planlegges i disse dager i rekordfart. Banen skal gå under jorda i Bærum, med arealinngrep for tverrslag, massetransport og anleggsområder. Forum for natur og friluftsliv Akershus (FNF Akershus) og Oslo og Omland Friluftsråd (OOF) har samlet de regionale og lokale natur- og friluftorganisasjonene med interesser i Bærum og Marka, og arrangert en rekke dialogmøter mellom organisasjonene og prosjektansvarlig, Bane NOR. Dette for å opplyse saken og sørge for at natur og friluftinteressene blir ivaretatt i planprosessen.

Ringeriksbanen er ingen ny idé – prosjektet så dagens lys allerede på 1800-tallet. Men det skulle ta flere mislykkede lanseringsforsøk gjennom 1900-tallet før det for alvor ble satt fart på prosjektet for tre år siden.

Norges største fellesprosjekt for vei og bane

Ringeriksbanen skal strekke seg fra Sandvika i Bærum til Hønefoss på Ringerike. Den dobbeltsporede jernbanen blir 40 km lang, med en 23 km lang jernbanetunnel mellom Sandvika og Sundvollen. Det blir nye stasjoner på Sundvollen og i Hønefoss, og togene skal gå i 250 km/t. Det skal samtidig bygges firefelts Europavei (E16) mellom Sandvika og Hønefoss.

Ringeriksbanen og E16-delen fra Skaret til Hønefoss, er det største fellesprosjektet for vei og jernbane i Norge. Formålet med prosjektet er å imøtese befolkningsveksten på Østlandet ved å knytte Ringeriksregionen og Oslo-området tettere sammen og dermed utvide pendlerområdet og lette presset på sentrale strøk. Dagens reisetid mellom Oslo og Hønefoss vil forkortes fra 1 time til ca. 20 minutter. Ringeriksbanen avkorter også strekningen Oslo-Bergen med ca. 50 minutter og skal gjøre tog til en mer attraktiv reiseform.

Ringeriksbanen og E16 består av 5 delstrekninger

Kraftige protester fra natur- og friluftorganisasjoner

Natur- og friluftorganisasjoner har protestert betydelig mot utbygging av firefelts motorvei i tillegg til Ringeriksbanen og mot trasévalget som går over svært viktige naturområder i Buskerud, spesielt våtmarkssystemet Nordre Tyrfjorden – et våtmarksområde av nasjonal og inter-nasjonal betydning. I april 2017 ble likevel traséen over Helgelandsmoen, og dermed gjennom våtmarkssystemet, vedtatt av Regjeringen.

Ringeriksbanen i Bærum. Forslag til tverrslag og masselagringsområder er markert. På Lorangmyr er det planlagt både tverrslag, permanent rømningsvei og masedeponi. På Jong er det planlagt anleggsatkomst og rømningsvei, riggplass og rømningsvei, men ikke masseuttak.

Krav om rask framdrift og enorme mengder stein

Prosjektet gjennomføres som statlig reguleringsplan. Det betyr at Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) er planmyndighet og skal vedta reguleringsplanen i stedet for berørte kommuner. Prosessen går dermed mye raskere og har en svært tøff framdriftsplan.

I følge Bane NOR er en av de største utfordringene i prosjektet den enorme mengden av masser. Ringeriksbanen i seg selv vil gi 8 millioner kubikkmeter med løs stein, dvs. 800 000 tusen lastebillass med henger. Sammen med andre samferdselsprosjekter vil det framover være et stort masseoverskudd i regionen.

Hva skjer i Bærum?

Av de fem delstrekningene i Fellesprosjektet går deler av strekning 1 – Sandvika-Sundvollen gjennom Bærum kommune. Delstrekningen går fra Jong, vest for Sandvika stasjon, der banen skal påkobles eksisterende Askerbane i tunnel (Tanumstunnelen). Strekningen vil gå videre i tunnel under markaområdene Vestmarka og Krokskogen og komme ut i dagen på Sundvollen i Hole kommune.

Det prosjekteres ingen dagsone i Bærum

Som en del av planprosessen skulle det avklares om det var aktuelt med en dagsone ved Rustan for å muliggjøre en fremtidig stasjon og utvikling av Avtjernaområdet. Jernbanedirektoratet, i samråd med Bane NOR, foretok en sammenligning av strekningen med og uten dagsone. I oktober 2017 kom Jernbanedirektoratets anbefaling – Ringeriksbanen bør bygges som en lang tunnel uten stasjon. Begrunnelsen var bl.a. at vanskelige grunnforhold gjør at en linje låst til en dagsone gir mindre frihet i linjeføringen til å unngå vanskelige grunnforhold, og gir en økt kostnadsusikkerhet på 5–10%. Den økte tunnelstigningen vanskeligjør eventuell bruk av banen for godstog i permanent drift. Rustan blir heller ikke et godt kollektivknutepunkt i enden av området, og Ringeriksbanens frekvens vil være for lav for behovet. Kollektivtransport basert på hyppig buss vil være samfunnsøkonomisk gunstigere.

Jernbanetunnelen, tverrslag og masser

Jernbanetunnelen blir 23 km lang og skal bygges med to tunnellop, én dobbeltsporetunnel og én parallell service- og rømningstunnel med adkomst i hver ende av tunnelen (ved Jong og Sundvollen).

For å bygge selve tunnelen er det i tillegg behov for adkomsttunneler, også kalt tverrslag, ulike steder langs strekningen. Tverrslagene skal brukes til å frakte ut masser. I anleggsperioden vil derfor hvert tverrslag ha et anleggsområde med veitilknytning for massetransport. Bane NOR har planlagt tverrslag i Bærum ved Jong, Øvre Ås/Reverud, Kattås, Rustan/Ullbråten og Lorangmyr. Tverrslagene ved Jong, Reverud og Lorangmyr er planlagt som permanente drifts- og rømningsveier, og disse vil kunne ut i en beredskapsplass med sikker atkomst for nød- etatene uansett årstid. Det vil ikke være masseuttak ved Jong, men fra Reverud, som vil lukkes med port og får ny egen adkomstvei og permanent rømningsvei. Området vil ellers bli tilbakeført.

Det er i tillegg behov for permanent massehåndtering og -lagring pga. det store masseoverskuddet i regionen. Bane NOR opplyser om planlagt massedeponi med masseknusingsdrift, både permanent og midlertidig, på Lorangmyr ved Avtjerna. Dette deponiet foreslås vesentlig større enn det eksisterende og vil, om det realiseres, ødelegge myr, natur og attraktivt friluftsområde. Alternative ekstra steder for masser i Bærum er Brenna. Resterende stykke av

delstrekning 1 ligger i Hole kommune, hvor Bane NOR forteller at alternativer for massehåndtering er ved Nordlandsdalen og Brakamyra, og det planlagte tverrslaget er ved Høgås. Et stort miljøproblem for prosjektet er avrenningsproblematikken fra massene, og Bane NOR regner med å jobbe mye med denne problemstillingen.

Områdene over er alternativene per januar 2018. Endelige lokaliseringer avklares i løpet av planprosessen som bl. a. påvirkes av metodevalg for tunnelgraving, økonomi og framdriftsplan. Alle områder vil utredes i reguleringsplanen for Ringeriksbanen.

Natur- og friluftslivsorganisasjonenes bekymringer i Bærum

Selv om inngrepene kan virke små i forhold til traséen i Hole, har inngrepene stor betydning lokalt. Tunnelen er planlagt under store, sammenhengende skogsområder med fantastiske natur- og friluftsverdier. Natur- og friluftslivsorganisasjonene i Bærum har derfor uttrykt bekymring for de planlagte inngrepene i Marka. Unike naturområder som Tanumplataet og Hornimarka - med Canyon Sølvhølen og Urdsdalen, det store sti- og løypenettet, dyrket mark og kulturlandskap må ikke ødelegges. I tillegg har de uttrykt bekymring for vannbalanse og avrenning ved tunnelbygging, spesielt Stovivannet med Stovibekken, Svartvann med Urdselva, samt Niskinnvann.

Medvirkning i Bærum

Ringeriksbanen har vekket et stort engasjement blant organisasjonene i regionen. FNF Akershus og OOF fungerer som et samlende organ for de regionale og lokale natur- og friluftslivsorganisasjonene med interesser i Bærum og Marka. De involverte inkluderer DNT Oslo og Omegn, Naturvernforbundet Oslo og Akershus, Skiforeningen, Bærum Natur- og Friluftsråd, Bærum Elveforum, Naturvernforbundet i Bærum og velforeningene på Tanum og Skui.

Bane NOR har gjennomført en god og inkluderende medvirkningsprosess så langt i planarbeidet. Det har vært informasjonsmøter og åpne kontordager i regi av Bane NOR, og de har vært svært imøtekommende og møtt opp mannsterke på dialogmøter med organisasjonene i regi av OOF og FNF Akershus.

Det skal tas hensyn til bekkeløp og vassdrag gjennom reguleringsplanens bestemmelser. Bane NOR har sagt de vil vurdere Bærum Elveforums innspill om å etablere

Brenna gård er foreslått som alternativ lagring for masser i tillegg til et meget stort deponi på Lorangmyr. Naturvernorganisasjonene er bekymret for det tap av dyrket mark og naturverdier som en slik masselagring vil medføre.

hydrologiske og meteorologiske målestasjoner bla i Stovivannet. Det er lagt inn en regulering av turvei ved Kattås/Ringi i Vestmarksveien hele veien ned til Sopolimekroken og det blir en permanent gang- og sykkelvei ved Reverud. FNF Akershus og OOF følger saken videre i planprosessen og inkluderer de involverte organisasjonene.

Videre tidsforløp

Bane NOR jobber nå med reguleringsplanen for Ringeriksbanen. Den sendes til Regjeringen i februar 2018. Deretter vil reguleringsplanen legges ut til offentlig ettersyn i 8 uker fra april/mai med folkemøter i forbindelse med høringen. Etter endt høringsperiode og gjennomgang av høringsuttalelser vil Regjeringen vedta prosjektets reguleringsplan i slutten av 2018. Oppstart av grunnverv er planlagt til 2019, og forberedende arbeider vil starte i

2020 – disse arbeidene inkluderer tverrslagene i Bærum. Selve byggestarten for Fellesprosjektet er satt til 2021. I Bærum betyr dette selve tunellbyggingen. Det antas å være anleggsvirksomhet med massetransport i 3-4 år i Bærum, og en total anleggsvirksomhet 7-8 år hvis man inkluderer legging av skinner o.l. Ferdigstillelse av prosjektet er planlagt til 2028.

Kilder:

- *Informasjonsmøter i regi av Bane NOR*
- *Dialogmøter med Bane NOR i regi av FNF Akershus og OOF*
- *Planprogram for Fellesprosjektet Ringeriksbanen og E16 Høgstet-Hønefoss (PlanID NO201604), vedtatt 04.09.2017*
- *Informasjonsheftet «Ringeriksbanen og E16 – en del av InterCity-nettet»*

Om tilplanting i skjærgården

Bergrabb av naturtype «åpen, grunnlendt kalkmark» tilplantet med monokultur mot naturlig vegetasjon. Kalkmarken er en viktig naturtype for spesielle arter kalkrevende blomster og de spesielle arter harmløse og vakre insekter som lever av dem

Tekst og foto Morten Bergan

Skjærgården langs indre Oslofjord i Asker, Bærum og Oslo har en spesiell sårbarhet. Her er relativt varme og tørre sommere og sammen med en berggrunn bestående av mye kalkstein gir dette en skrin og basisk jord. Norsk berggrunn for øvrig er morenegrus og grunnfjellsgneis som gir surt jordsmonn. Jordsmonnet styrer flora og vegetasjon og her inne i «*Oslofjordpollen*» vokser helt spesielle arter blomster. «*Åpen, grunnlendt kalkmark*» er stikkordet for bærumsskjærgården – altså blomster som er avhengig av kalkmark på tørre bergrabber. Noen av disse spesielle blomsterartene er vertsplanter for helt spesielle arter av insekter, særlig sommerfuglarter. Det

var en fadese med utplantingen på Fornebu der man reetablerte natur med sur moldjord i stedet for, slik intensjonen var, skrin, basisk og stedegent jordsmonn, og satte ut hageplanter (se Nøttekråka 1/2009). Kalkmarkfloraen kan derfor aldri komme tilbake dit og unik natur ble borte. Nå er denne naturtypen rødlistet, under kategorien «sårbar», og vi trodde

Åpen, grunnlendt kalkmark med stedegen naturlig vegetasjon. Villniss for noen?

man hadde tatt noe lærdom.

Så bygges det stadig nye hus og en husbygger langs skjærgården på ytre del av Snarøya planter villig til med matter av bergknapp. Bergknapp er, i utgangspunktet, fint for bier og humler, i alle fall dersom det er stedegne arter og ikke hageplanten gravbergknapp. Gravbergknapp ble plantet ut i stor stil i hagebrukets barndom, for hundre år siden, og har forvillet seg. Kaukasiske gravbergknapp dekker formelig mange av holmene i indre Oslofjord, f.eks på Steilene. Bergknapp må være ypperlig i deler av en hage og på garasjetak etc. Men når man planter til langt utenfor egen tomt, på tross av at igang-settingstillatelsen fra kommunen klart sier at «eksisterende terreng og vegetasjon blir bevart

utenfor byggegrense mot sjø.»), da blir det galt. Galere blir det når deler av dette området er inne i et område som er oppført i Naturbase.no som «åpen, grunnlendt kalkmark», en utvalgt naturtype med verdi «viktig». Det er denne naturtypen som vi mister så mye av langs fjorden pga sterkt byggepress og slitasje. Det kommer p-plasser, plener og blomsterbed der det før var kalktørrenger. Kun fragmenter av denne naturtypen er nå igjen langs skjærgården vår.

Naturtypen er altså rødlistet! Naturvernforbundet i Bærum (NiB) tok derfor kontakt med kommunen og grunneier for å få fjernet den delen av plantemattene som er nedenfor tomtegrensen (grensepælen står midt i skråningen). Vi fikk først brev tilbake

Tirlungeblåvinger på aksveronika. Aksveronika er sjelden i norsk natur, men vanlig i Osloområdet kalksteinslandskap

om at «...å få eiendommen pen og naturtilpasset har vært meget kostbart». Dette har noen tankekors. For det første, dersom det har vært en ulovlighet, om enn bare uomtenksomt eller av uvitenhet, så kan man ikke være fritatt for å rette det opp fordi man har blitt brukt penger på noe. Det skulle tatt seg ut i samfunnet. For det andre er det merkelig at menneskelig tilpasning, det være seg gressplen eller hage, skal være så meget vakrere enn naturens egen blomsterprakt – som blir sett på som «villniss».

Utplantingen på Fornebu, med stort sett fremmedlandske arter (amerikahagtorn, rynkerose m.fl) i stedet for stedege arter, har ført til at antall sommerfuglararter og -individer er redusert pga bortfall av vertsplan-

Kalksteinslandskapets vakre blomsterprakt i juni med tjæreblom, blodstorkenebb (stort sett i knopp) og tirlunge

ter. Vi mister flere og flere arter, svært mange av dem er spesielt tilpasset den skrinne kalktørring- og kalkmarkvegetasjonen. Noen av disse insektartene er sjeldne selv på verdensbasis! Derfor er det så verdifullt å ta vare på denne naturtypen. Kalkmark har en vakker blomsterprakt i juni måned – da står knollmjødur, blodstorkenebb og fagerklokke i blomst. Finnes det da noe vakrere? Dette er tiden da blåvingesommerfuglene svermer. Deretter ligger bakken tørr og, tilsynelatende visnen, gjennom ettersommeren. Det er kanskje da folk synes det ser ut som villniss. Men det er da sommerfugleggene klekkes og larvene utvikler seg – til vår glede neste sommer. Sommerfugllarvene er spesielt tilpasset spesielle arter vertsplanter og kan ikke leve uten dem. Det er i det,

Blodstorkenebb – merk skillet mellom natur og nyplanting

tilsynelatende, visne gresset at markgresshoppene spiller. De spiller i det tørre gresset, de spiller ikke i blomsterbedet. Der kan de ikke leve, og der finner ikke blåvingene vertsplantene sine. Naturens skjønnhet ligger i å nyte blomsterprakten når den er der, og vissheten om at markgresshoppene bor der. Noen steder står det dragehode på kalktørringene, med en unik liten glansbille som bare finnes på osloområdets kalkmark i hele verden – enn så lenge. Vi har ikke lov til å miste flere slike slike biotoper nå.

Vi vet ikke, i skrivende stund, hva kommunen eller grunneier vil foreta seg i sakens anledning. Men de skriver fine ord om naturmangfold og henviser til at beplantningen er gjort i et område med «utvalgt naturtype etter

Engringvinge på ryllik, Ringvingesommerfuglens larver lever på gressarter

naturmangfoldsloven». At intensiv beplantning i skjærgården innenfor områder avsatt i Naturbase.no, ikke skal være et terrenginngrep (ref. igangsettingstillatelsen) er vanskelig å forstå for folk som er mer opptatt av natur og bevaring av artsmangfold. Vi må få has på den merkelige forståelse at menneskelig tilrettelegging (plener, hageblomster) er forskjønnning av et landskap og derved penere enn naturens egen blomsterprakt. For det er i naturens egen mark at dyrelivet bor. Bergknappmattene i nedre del av skråningen kan med letthet løftes bort, stedegen frøbank ligger sikkert fortsatt på kalksteinsrabbene under der og, i alle fall og enn så lenge, på naboeiendommen

– Vi får se.

Kjempebjørnekjeks – bli med på dugnad og bli bedre kjent i Bærum

Kjempebjørnekjeks på Kirkerud

Tekst: Bjørg Petra Brekke

Foto: Øivind Grimmer og Morten Heldal Haugerud

Naturvernforbundet i Bærum (NiB) har fjernet kjempebjørnekjeks på oppdrag fra Bærum kommune siden 2002. Denne dugnadsinnsatsen har vært med på å redusere mengden av den svartelistede planten i Bærum og er samtidig en av NiBs viktigste inntektskilder

Noen fakta om Kjempebjørnekjeks (KBK) (*Heracleum mantegazzianum*)

KBK er en skjermplante som ble innført til Norge som prydblade, sannsynligvis for drøyt 100 år siden. Den hører ikke hjemme i norsk flora og er en trussel mot det biologiske mangfold vårt fordi de vokser tett, blir kjempestore og skygger for- og utkonkurrerer stedegne arter. I tillegg inneholder plantene giftstoffer som kan ha negativ effekt på naboplanter, og de sprer seg raskt. Både kjempebjørnekjeks og Tromsøpalme er svartelistede (Norsk svarteliste 2012). En annen grunn til at den er verd å kjempe mot, er at man kan få rødt utslett og i verste fall store væskefylte blemmer hvis man får

Fantastisk frodig elvebredd langs Sandvikselva mellom E16 og Elvemøtet

plantesaft på huden og deretter blir eksponert for sollys.

Hvorfor skal du bli med på dugnad?

Selv har jeg vært med på KBKdugnaden siden 2009. I denne tiden har jeg kommet til steder i Bærum som jeg ikke visste fantes og som er utrolig flotte og spennende. Mange av de store forekomstene

Skunkkala på elvebredden. Dette er nok en plante som har forvillet seg fra en hage et sted, men er svært sjelden og ingen trussel mot norsk flora (enda?)

finner vi langs og ved elvene. Hvis KBK får frødd seg, kan frøene drive nedover langs elva og det kan oppstå nye forekomster. Derfor er det viktig at vi går nært vassdragene.

Elvebreddene langs Sandviksvassdraget f.eks., var ukjent land for meg. Her oppdaget jeg kulturminner som teinesteder og spor av gammel industri. Her er badekulper, mange ulike fuglearter, og er du heldig, kan du se både rådyr og rev. Mange ulike planter er her også, og noen steder er det rene urskogen, som ved Vøyenenga og stien på vestsiden av Isielva opp mot Veidekkebrua.

Jeg har hatt mange flotte naturopplevelser der jeg har tusla rundt med spade, hansker og langerma trøye. (For når en fjerner KBK må en beskytte seg slik at en unngår å få sprut av plantesaft direkte på huden.) Utenom enkelte strekninger langs elvene, som stedvis langs Isielva, bla. ved Vøyen, er det fremdeles store forekomster f. eks. på Løvenskioldbanen, på Jordbru, ved tidligere Solbergbakken og i Burudområdet i Lommedalen.

Hvordan jobber vi?

KBK bekjempes ved rotstikking med spade. Når det er små og enkle områder kan man gå alene, selv om det er veldig fint å være en som speider og en som spar. Men på større områder som på Løvenskioldbanen, er det best å være flere i lag. Det er trivelig med følge og jobben går fort unna selv om det er mye å gjøre.

Se også rapporten fra årets KBK-dugnad på side 18.

Jeg håper dette frister deg til å bli med på vår kjempebjørnekjeksdugnad til sommeren. Du kan melde deg på til vår ansvarlige for denne dugnaden; Øystein Sverdrup, tlf. +47 411 60 593 eller e-post: osverdru@online.no.

Grunneiere med rett til teinesteder lagde kanaler langs elvebredden. Der ble fisken ledet inn for så å bli fanget i en teine. I dag ser vi teinestedene som en rad steiner ikke langt fra elvebredden slik at det blir en kanal. Dette teinestetet er i Sandvikselven oppstrøms ved Hamang.

Hvem taper ved landvinning i Sandvika?

Det innerste av Sandviksbukta en sommerdag før utfyllingen av Kadettangen

Tekst: Marinbiolog Per-Erik Schulze og generalsekretær Maren Esmark, Naturvernforbundet.

Foto/Illustrasjon: B.P.Brekke/Bærum kommune kart

Politikere, næringsdrivende og entreprenører har nå begynt å leke med tanken om å fylle ut over en million lastebillass med vegprosjektoverskuddsmasser i Sandviksbukta. «Her kan Sandvikas nye bydel komme!» leser vi i Budstikka. Kommunene rundt indre Oslofjord kan få gratis steinmasser til utfylling fra store offentlige samferdselsprosjekter de neste årene, sies det. Men slike prosjekt kan få svært store konsekvenser for plante- og dyrelivet i fjorden.

Lettvinte planer om utfylling i gruntvannsområder og elvedelta er en uting som lokalbefolkning og naturvernere i hele landet kjemper mot. Og det er kjent som en stor miljøutfordring også ellers i verden. Gruntvannsområdene er svært biologisk verdifulle marine naturtyper. Drivkreftene bak utfylling er ofte behovet for å kvitte seg med store mengder overskuddsmasser, og tilsvarende tilgang på billige steinmasser. Målet med prosjektene er å vinne land, der utbyggere, enten det er private eller offentlige, plutselig sitter med store, helt nye arealer. Får man til dette i sentrumsnære områder eller attraktive næringsområder, uten først å ha måttet betale dyrt for strandsonetomta, har de skutt en gullfugl. Buktene som fylles ut blir ofte sett på som uinteressante sølebukter. Ved utfylling kan man lage park, gangveier og attraktive turområder langs sjøen utenfor de bebygde tomtene. Men er det egentlig en Vinn-vinn sak?

Problemet er at nettopp de grunne sølebuktene rundt elvedelta allerede, akkurat slik de ligger, er blant havets mest verdifulle tomter, for naturmangfoldet. I de grunne buktene ved elvene er det mye næring og lys. Da trives ulike typer sjøgress, ofte regnet som havets regnskog. Dette er en veldig produktiv sone fra omtrent 1 til 7 meters dyp. Flere hundre arter småkryp kan finnes på en enkelt plante, og en hel sjøgresseng kan huse titusen om ikke hundretusen fiskeyngel. Fra tropene er mangrover i elvedelta kjent for å være korallrevenes og kystens fiskeoppvekstplass. I våre strøk fyller svartorump, strandeng og våtmark kombinert

med sjøgressengene og rike, grunne bløtbunnsområder samme funksjon. Her kan fiskeyngel gjemme seg, finne mat, og vokse stor nok til å vandre trygg ut i fjorden der vi også etter hvert kan fiske den og ha den middag. Kysttorskene er et eksempel på en art vi alle kjenner som er helt avhengig av de grunne sjøgressbuktene i sin livssyklus. Studier viser at hvis sjøgressbukta ødelegges forsvinner også all torskelyngelen. En gyteplass for torsken i en fjord er altså lite verd om ikke det finnes mange grunne, sjøgressrike bukter der torskene kan vokse opp. Og den økologiske verdien av å beholde gruntvannsområdene i strandsonen er ikke begrenset til sjøgressets nøkkelrolle for fiskeyngel. Gruntvannsområdene har høy planteproduksjon, faktisk mange ganger høyere enn alle landplanter, og er dermed viktige for å binde CO₂. Selv på flat sølebunn, der du ikke kan se en eneste plante, kan du være trygg på at mikroalger i høyeste grad fyller samme funksjon. Gruntvannsområdene fanger også opp mye næringssalter, binder partikler og annen forurensning, bryter det ned og omsetter det til dyre- og planteliv. Slik sett trenger vi gruntvannsområdene for å holde resten av fjorden ren. Vannrensing, CO₂ binding og oppvekstområde for fiskearter er viktige økosystemtjenester. Og dersom det høyproduktive og artsrike undervannslivet i de grunne buktene forsvinner, hvor er det da sjøfugl og større fisk kommer inn for å beite? Prislappen om vi ødelegger disse funksjonene kan bli høy.

Vi trenger antakelig ikke si mer. Det er nok av gode grunner til å ta best mulig vare på grunne bukter og elvedelta. Da er ikke alltid utfylling lurt.

Eksempler på utfyllingssaker

Naturvernforbundets lag har jobbet med:

Eid: elvedelta trues av utfylling for kjøpesenter, cruisehavn mm

Førde: elvedelta trues av utfylling med restbetong og utfylling for næringsstomter

Trondheim: store gruntvannsområder fylt ut uten noen skikkelige tillatelser gjennom en årrekke. Nå regulert til næringsområde.

Kristiansund: oljeservicebedrifter, avfallsanlegg og asfaltverk på utfylling som stadig vokser i retning viktig fuglefredningsområde.

Narvik: stoppet en plan om storutfylling av vegoverskuddsmasser i stort bynært gruntvannsområde.

Kristiansand: flere stygge utfyllingssaker for næringsbygg, båthavner mm i verdifulle ålegressbukter

Rogaland og Hordaland: mange utfyllingssaker i forbindelse med vegprosjekt.

Sjekkliste for naturvenner i utfyllingssaker:

- Hva er dokumentert av verdifulle naturtyper og arter i de tenkte utfyllingssområdene (se de nettbaserte karttjenestene naturbase og artsobservasjoner)?
- Er det utredet alternativer til å fylle i sjøen?
- Er det utredet mindre skadelige utfyllingsmetoder i sjøen, for eksempel å etablere kunstige rev eller kunstig våtmark?
- Er tilgangen til massene lyst ut offentlig, eller er det samrøre og direkteavtaler?
- Er fyllmassene rene eller inneholder de miljøgifter, fremmede arter eller plastrester?
- Er det realistisk at utfyllingsarbeidene kan foregå uten oppvirvling og spredning av miljøgift-holdig bunnslam til omkringliggende sjøbunn?
- Vil utbygger erstatte gruntvannsområdene som tenkes forringet med tilsvarende annet sted i nærheten, slik Naturmangfoldloven paragraf 69 forutsetter, og er for øvrig lovens paragrafer 8–12 vurdert?

Sandvikselva i nederste venstre hjørne. Planene om utfylling gjelder området til høyre for Kadettangen

ÅRSMELDING 2017 for Naturvernforbundet i Bærum (NiB)

Høringsuttalelser til planer og merknader til igangsatt planarbeid

De fleste av NiBs høringuttalelser og merknader/innsspill kan leses i sin helhet på NiBs nettsider, www.baerumsnatur.no under "Saker"

Høringsuttalelser

Høringsuttalelse til Veritasveien 4 – forslag mindre endring reguleringsplan for Høvik Verk –Veritas. Sendt 17.2.2017

Høringsuttalelse til Kommuneplanens areal 2017 – 2035. Sendt 3.4.2017.

Høring - Klimastrategi 2030 - Klimaklok Bærum. Sendt 20.10.2017

Forslag til reguleringsplan, detaljregulering for Lommedalsveien 289, sendt 14.12.2017.

Merknader/Innspill

Innspill på hvordan vi kan redusere klimautslipp i Bærumssamfunnet. Sendt 31.1.2017

Vedr. varsel om oppstart planarbeid i Ostøybukta på Ostøya - Scheens vei 1-8. PlanID 2016029 i Bærum kommune. Sendt 1.2.2017.

Merknader til varsel om oppstart av planarbeid "Jarenlia". Sendt 5.5.2017.

Merknader til forslag til planprogram for nytt friluftsområde ved Lagmannsholmen i Lysakerfjorden – planID 16/272016. Sendt 10.5.2017

Stabekk sentrum – områderegulering. Sendt 13.6.2017

Varsel om oppstart av: Detaljregulering Berghoff-Frogner gård. Sendt 29.6.2017

Merknader ved oppstart av planarbeid – Lysaker kollektivknutepunkt. Sendt 23.10.2017

Uttalelse til hundekjøreløype-Vestmarka. Sendt 26.11.2017

Endring av reguleringsplan for Tanumveioområdet. Sendt 29.11.2017

Bekkestua Sør (planID 2016009) – tilleggsmerknad til forslag til planprogram. Sendt 23.12.2017

Samarbeidssaker

Detaljregulering for Rud videregående skole. Merknader fra Bærum Elveforum, støttet av NiB. Sendt 22.10.2017.

Oppgradering av kommunens turveier til gang- og sykkelveier. Felles

brev til Bærum kommune fra Bærum natur- og friluftsråd og NiB. Sendt 29.10.2017

Andre saker

Praktiske aktiviteter

Vellykket slåtte- og rakedugnad på Gjøttumbråtan i august 2017

Tekst og foto: Zsuzsa Fey

Også i år har vi gjennomført slåtte- og rakedugnaden på Gjøttumbråtan i første halvdel av august.

Fredag 11. august fikk vi nok en gang fantastisk hjelp fra Jan Häusler og Rune Aanderaa fra Naturvernforbundet i Asker, som slo mesteparten av enga med to små slåmaskiner.

Den store dugnadsgjengen kom mandag 14. august. Frem til da tørket gresset på bakken, slik at de modne frøene falt ned på bakken på enga. Denne mandagskvelden ble alt gress raket sammen og uttransportert fra enga. I år kom det ikke like mange deltagere som i fjor, men vi klarte å bli ferdige med rakingen. Representant for grunneierne, Petter Emil Steen, var også tilstede.

Som tidligere nevnt, er denne dugnaden en sosial dugnadstradisjonen tro tok vi en kakepause med kirsebærkake og andre godsaker da mesteparten av rakingen var ferdig.

Tusen takk til alle slåtteeentusiastene for en hyggelig slått i år!

Sjøppeldugnader i 2017

Tekst: Dagrun Skarbø Foto: Bjørg Petra Brekke

Også i 2017 har Naturvernforbundet i Bærum (NiB) hatt gleden av å bidra til

at friluftsområder i Bærum blir ekstra hyggelige for besøkende. Vi rydder og sørger for en bedre opplevelse.

Sjøppeldugnadene, som vi gjennomfører på oppdrag fra Bærum kommune, ble gjennomført henholdsvis på Fornebu og langs Isielva.

På Fornebu gjennomførte vi en vårrydding tidlig i mai og en haustsjau i slutten av september. I mai var vi 26 personer i dugnadsgjengen, og i september var vi 11. Vi ryddet hele kyststien fra Holtekilen båthavn, rundt Oksenøya og Storøya og langs Kokasbukta mot Langoddveien. Tidligere år har vi observert en del avfall fra byggeplasser, men dette ser heldigvis ut til å være på retur. Plast og isopor kastet ut fra båter samt flasker og avfall fra grillfester er imidlertid et problem i strandsonen.

I slutten av juni ryddet 10 personer fra NiBs dugnadsgruppe langs vestsiden av Isielva. Området langs elva har nok vært brukt som søppelfylling og det ble fjernet store mengder skrot av til dels gammel dato. Mye var jernskrap og tillegg ble det fjernet gamle bildekk, trykkimpregnert materiale og diverse plastemballasje/sjøppel.

For Naturvernforbundet bidrar disse dugnadene til minst to ting. Bærum kommunes honorar for vel utført jobb gir et godt bidrag til driften vår. I tillegg er selve dugnadene både hyggelige og sosiale for de som bidrar. Et par timers vandring og rydding sammen med trivelige mennesker i fine friluftsområder kan derfor anbefales.

Har du lyst til å bli med? Ta kontakt med oss på baerum@naturvernforbundet.no

Kjempebjørnekjeks svarer virkelig til navnet. Dette bildet er noen år gammelt og viser nå avdøde John Roseweare sammen med et velvoksent eksemplar. Han fjernet KBK for NiB i mange år.

Rapport kjempebjørnekjeks-dugnaden 2017

Tekst: Øistein Sverdrup Foto: Øivind Grimmer

I 2017 deltok 22 personer, hvorav 4 fra styret, i dugnaden. Det ble nedlagt 333 timer i løpet av 3 omganger med rotkutting og kontroll. Dette er et vesentlig større timetall sammenliknet med 287 timer i 2016. Naturvernforbundet i Bærum (NiB) er meget takknemlig for alle som har deltatt og for innsatsen i året som gikk.

I år var det 13 nye områder, to store og resten middels eller små. Et område er begge sider langs Sandvikselva fra Bærumsveien til Hamang ved Eyvind Lyches vei. Det betyr at vi har ansvar for hele Sandviksvassdraget. I høst ble det også oppdaget en betydelig forekomst på Hjortebanen, som er en del av Løven-skioldbanen. Der ble det kuttet mange toppler med blomst og frø og senere foretatt rotkutting. Nytt av året er at vi har kuttet avblomstrete toppler med begynnende frøsetting og samlet dette i plastsekker. Sekkene ble levert på kommunens anleggsområde på Rud og senere fraktet til Klemetsrud forbrenningsanlegg for destruksjon. Sammenliknbare områder fra 2016 og 2017 viser en nedgang på 17 timer. Områder hvor vi har rotkuttet flere år har en god utvikling og noen steder er så godt som fri for kjempebjørnekjeks. Avtalen med kommunen er at områder skal kontrolleres i 3 år etter siste år uten planter.

Noen få steder vokser planter på steder hvor det ikke er mulig med rotkutting. Det kan være mellom store steiner eller under veltede trær og lignende. Etter avtale med kommunen har vi fått lov til å bruke gift på bladene og dette må utføres forsiktig og uten at det sprøytes utenfor selve planten.

Vi har toårs avtaler med kommunen og ny avtale for 2018 – 2019 skal inngås. I og med at vi nå har hele Sandviksvassdraget er det aktuelt med en liten justering av områdegrensen. Den nye grensen vil da hovedsakelig følge Griniveien – Kirkeveien – Øverlandselva – Engervannet – Sandvikselva – Skuiveien – Ringeriksveien.

KBK skal rotkattes så langt under bakken som man kommer med spaden. Her er Bo i aksjon.

Det oppdages stadig nye forekomster både i- og utenfor byggesonen. Vi ber derfor om at alle som ser KBK, melder fra til oss. Husk å oppgi veiadresse eller GPS koordinat.

Mediedekning/Omtale

Artikler publisert i Budstikka:

Vassdragsleden i Bærum, 13.1.2017
Nærnatur, nærturer og naturmangfold, 27.6.2017

Utbygging på dyrket mark innenfor markagrensen, 26.9.2017

Ikke legg asfalt på turveiene, 13.11.207

Verving av medlemmer

Det var god verveaktivitet i 2017. Vårt mål er at 1,5 prosent av Bærums innbyggere skal være medlemmer, det vil si ca. 1800 medlemmer. NiB hadde vervekampanjer søndager i mai og søndager i september/oktober på ulike utfartssteder til marka. Vervestandene var i hovedsak bemannet med styremedlemmene. Vi vervet til sammen 133 medlemmer.

Medlemstall

Pr 31.12.2017 hadde vi 1397 medlemmer. Pr. 31.12.2016 hadde vi 1330 medlemmer. Det betyr en økning på 67 medlemmer i 2017.

Arrangementer og deltakelser

Årsmøtet 2017

Årsmøtet 2017 ble avholdt 21.mars på Bekkestua bibliotek. Det var 29 deltagere. Jorunn Vallestad fra Naturvernforbundet holdt foredraget "Naturen, livsgrunnlaget vårt".

For nærmere detaljer om årsmøtet, se protokollen som står etter innkallingen.

Åpent møte om arealplanlegging i Bærum kommune. Vinner eller taper natur og kulturlandskap?

Tekst og foto Siren Tjøtta

NiB inviterte til «Åpent møte om arealplanlegging i Bærum kommune. Vinner eller taper natur og kulturlandskap?» den 10. oktober. Møtet tok for seg planlegging for bevaring av natur- og kulturlandskapsverdier i byggesonen.

Fem foredragsholdere var invitert, nemlig Maren Esmark, generalsekretær i Naturvernforbundet, og Mari Gjengedal, landbruksrådgiver hos Fylkesmannen i Oslo og Akershus. I tillegg snakket Tiril Eid Barland (V) om arbeidet som politiker i Planutvalget. Arthur Wøhni, kommunaldirektør for samfunn i Bærum kommune, snakket om faktorer som avgjør om natur og kulturlandskap taper eller vinner.

Gro Sandkjær Hanssen, forsker ved NIBR, belyste spørsmålet «Hvem skal egentlig sikre natur- og kulturlandskapsverdier i lokal planlegging?». Her var det mye å lære for fremmøtte politikere, kommunens administrasjon, velorganisasjonene og naturvernere.

Sandkjær Hanssen oppsummerte med et spørsmål om regionene/fylkeskommunene bør få større ansvar for klima- og miljøpolitikken, for å sikre mer helhetlig regional og lokal miljøpolitikk. For eksempel gjennom krav om rettslig bindende regionale planer som sikrer samordnet areal-, transport-, landbruk-, naturmangfolds- og kulturminnepolitikk.

Kommunen er, gjennom sitt ansvar etter Plan- og bygningsloven (PBL), en av de viktigste aktørene for en bærekraftig klima- og miljøforvaltning. Kommunen skal sørge for at miljøhensyn ivaretas i samfunns- og arealplanlegging, og den skal tilpasse nasjonal politikk til lokale forhold.

Utfordringene er mange og det er stort press på arealene, med mye grunn-eierdrevet kommuneplanlegging og utbyggerinitiert reguleringsplanlegging. Kommunene bygger stadig ned dyrket/ dyrkbar jord, selv om det nasjonale jordvernmålet er skjerpet.

Arealendringer påvirker miljø og klima, som økosystemer, naturmangfold, flom og CO₂-utslipp. Det som bestemmer arealbruk er PBL, som fra 2008 ikke

lenger er en nøytral prosesslov. Lovens formål er at «Loven skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner» (PBL § 1.1 (1)). Lovkommentaren definerer begrepet «bærekraftig utvikling» som «En utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov». PBL kobler sektorlover og lokal(demokratisk) planlegging.

Klimaomstillingen vi er inne i møter grenseoverskridende utfordringer, både knyttet til geografiske grenser og sektorgrenser. Sandkjær Hanssens hovedbudskap denne kvelden var derfor at samarbeidet mellom de multifunksjonelle byene og omegnskommunene må bli bedre, hvis vi skal klare å sikre klima- og miljøhensyn. Hun reiste til slutt spørsmålet om fylkeskommunene, med et større ansvar for klima- og miljøpolitikken, vil kunne bidra til at kommunene tar et større eierskap til politikkområdet, gjennom å måtte harmonisere kommuneplaner med regionale planer, og få styrket evne til å stå imot grunneierpåvirkning i kommuneplanprosesser.

Julemøte for dugnadsdeltagere

I forkant av styremøtet 6. desember var medlemmer som deltar på dugnader invitert til NiBs julemøte på Bekkestua bibliotek. Styremedlem Tomas Westly foredro om ål i Bærum.

Leder og styremedlemmer har deltatt på følgende

- 2 dialogmøter med Jernbaneverket (JBV)
- møte om Turvestrategi i Bærum kommune
- Bærum natur- og friluftsråds årsmøte
- om Naturmangfold i Bærum for speiderne i Lommedalen kirke
- Oslo og omegns friluftsråds medlemsmøte og årsmøte
- Bærum Elveforums årsmøte
- holdt tale ved åpningen av Solbergbekken
- utvidet styremøte i Naturvernforbundet Oslo og Akershus - NOA
- hatt stand på Sæteren gård og deltatt på bål samtale med politikerne samme dag
- oppsummeringsmøte om Kjempebjørnekjeks i Bærum kommune
- holdt innlegg om NiB og våre hjertesaker for Bærum Senterpartis årsmøte
- holdt foredrag om Bærums flotte kulturlandskap på Bærums natur- og friluftsråds åpne møte

- vært på kurs om politisk påvirkning
- 2 møter i NOA angående sykkelstrategi
- klimamøte i regi av Bærum kommune på Fornebu

Styret og andre tillitsverv

Det ble avholdt 11 styremøter i 2017. Mye informasjon ble utvekslet internt i NiB pr. e-post og i Sharepoint.

Styret

Leder: Anne Gøril Aas
Nestleder: Finn Otto Kvillum

Styremedlemmer

Aud Karlsrud

Bjørge Petra Brekke

Bo Wingård –kontaktperson til Bærum

Elveforum

Morten Bergan

Siren Tjøtta

Tomas Westly

Trond Taugbøl

Zsuzsa Fey

Revisor: Øystein Berg

Sekretariatsleder: Dagrún Skarbø

Kasserer: Sekretariatsleder Dagrún Skarbø har også fungert som kasserer ifølge den inngåtte avtalen med NiB

Valgkomité

Torgrim Huglen, leder

Tom Ekeli

Sidsel Graff-Iversen

Årsmøte - protokoll og regnskap 2017 følger

Vedlegg til post 4

Styrets forslag til endringer i NiBs vedtekter

Fra tid til annen bør vedtektene gjennomgå for å se om de bør endres så de blir mer presise. Styret foreslår for årsmøtet følgende endringer av vedtektene:

Innledningen

«... som igjen er en del av Norges Naturvernforbundet (NNV)» endres til *som igjen er et fylkeslag under Norges Naturvernforbund (NNV).*

§1 Formål

I første setning i tredje avsnitt tilføyes «NiB» slik at setningen vil lyde *NiB skal følge opp natur- og miljøvern saker i Bærum kommune, og NiB bør aktivisere medlemmene i kommunen ...* Andre kulepunkt lyder «arbeide for å få forurensning av luft, jord og vann samt støyforurensning under kontroll». Endres til *arbeide for å redusere støy og forurensning.*

§2 Organisasjon

Første setning i annet avsnitt lyder: «Senest to uker etter avholdt årsmøte, skal fylkeslaget få tilsendt årsmelding og regnskap og bli meddelt valg av delegater til fylkeslagets årsmøte.» Endres til *Senest to uker etter avholdt årsmøte i NiB skal fylkeslaget få tilsendt årsmelding og regnskap. Styret i NiB utnevner to representanter med stemmerett til NOAs årsmøte.*

Følgende overføres fra §4: *Innsending av saker til NOAs årsmøte skal være i henhold til NOAs frister.*

§3 Medlemskap

I annet avsnitt står det «... eller en engangskontingent som er minst det 25-dobbelte av årlig kontingent for hovedmedlemskap (livsvarig medlem)» Endres til *eller en engangskontingent for livsvarig medlemskap.*

§4 Årsmøtet

Følgende tas ut: *Valg av to utsendinger til NOAs årsmøte.*

§5 Styret

Siste setning i tredje avsnitt lyder «Foreningen tegnes av styreleder eller to styremedlemmer i fellesskap. Etter dette legges følgende setning til: *Foreningens skriftlige uttalelser og øvrig korrespondanse undertegnes av styreleder eller to styremedlemmer i fellesskap.*

§5 Styret

Siste setning i tredje avsnitt lyder «Foreningen tegnes av styreleder eller to styremedlemmer i fellesskap.» Denne endres til *Foreningens skriftlige uttalelser og øvrig korrespondanse undertegnes av styreleder eller to styremedlemmer i fellesskap.*

§7 Vedtektsendring

Setningen i denne paragrafen lyder «Disse vedtektene kan bare endres med 2/3 flertall, der de avholdne stemmer teller som avgitt mot forslaget.» Endres til *Disse vedtektene kan bare endres med 2/3 flertall av de avgitte stemmene for eller imot endringsforslaget på NiBs årsmøte.*

§8 Oppløsning

Andre setning ender slik: «... med 2/3 flertall på neste årsmøte.» Endres til med *2/3 flertall også på påfølgende årsmøte.*

Vedtektene kan leses i sin helhet her:

<https://naturvernforbundet.no/nea/om-nib/vedtekter-article23696-2211.html>

Årsmøte-protokoll og regnskap 2017

Protokoll

Årsmøtet 2017

Tid: Tirsdag 21.03. kl. 18:00
Sted: Bekkestua Bibliotek, Bekkestua
Tilstede: 29 personer

1. Konstituering

Styreleder Bjørg Petra Brekke ønsket velkommen og konstaterte at det ikke var innvendinger til innkalling og dagsorden.

2. Valg av møteledelse

Bjørn Frodahl ble valgt til ordstyrer og referent. Kåre Smeland og Sidsel Graff-Iversen ble valgt til å undertegne protokollen.

Det var ikke innkommet inn saker fra medlemmene til behandling. Styret hadde ikke fremlagt saker til årsmøtebehandling. Pkt 4 og 5 på dagsordenen utgikk derfor.

3. Årsmelding og regnskap for 2016

Årsmelding

Ordstyrer Bjørn Frodahl gjennomgikk de enkelte hovedpunkter i årsmeldingen.

Regnskap

Bjørn Frodahl – i egenskap av NiBs kasserer - gjennomgikk regnskapene for Naturvernforbundet i Bærum (NiB) og Naturvernopplysning for 2016. Resultatet for NiB er overskudd på kr. 9347,- etter overføring av kr. 35 000,- til Naturvernopplysningen. Regnskapet for Naturvernopplysning viser et overskudd på kr. 3 311,-

Etter at revisors beretninger var gjennomgått, ble årsmeldingen og regnskapene enstemmig godkjent av Årsmøtet.

6. Arbeidsprogram og budsjett 2017

Budsjett

Bjørn Frodahl gjennomgikk budsjettforslaget for 2017 som legger opp til et overskudd på kr. 3 500,-. Forslaget ble enstemmig godkjent av Årsmøtet.

Arbeidsprogram

Bjørg Petra Brekke gjennomgikk styrets forslag til NiBs arbeidsprogram for 2017.

Arbeidsprogrammet ble enstemmig godkjent av Årsmøtet.

7. Valg.

Valgkomiteens leder Torgrim Huglen fremla forslag til nytt styre og revisor:

Funksjon	Varighet	Navn	Valgstatus
Leder	1 år	Anne Gøril Aas	På valg
Nestleder	1 år	Finn Otto Kvillum	På valg
Styremedlem	2 år	Bo Wingård	På valg
Styremedlem	2 år	Zsuzsa Fey	På valg
Styremedlem	1 år	Aud Karlsrud	Ikke på valg
Styremedlem	2 år	Bjørg Petra Brekke	På valg
Styremedlem	1 år	Siren Margrethe Andresen	
		Tjøtta	På valg (NY)
Styremedlem	1 år	Trond Taugbøl	På valg (NY)
Styremedlem	2 år	Morten Bergan	På valg
Styremedlem	2 år	Tomas Westly	På valg

Valgkomiteens forslag ble enstemmig godkjent.

Valgkomiteen tok gjenvalg noe som ble enstemmig godkjent:

Torgrim Huglen - leder
Sidsel Graff-Iversen
Tom Ekeli

Revisor

Øystein Berg tok gjenvalg som ble enstemmig godkjent.

Årsmøtet ble deretter formelt avsluttet.

Bjørg Petra Brekke takket avtroppende styremedlemmer Anna Marie Graff og Anders Ekeland for deres innsats i NiBs styre. Bjørn Frodahl som fratrer som sekretariatsleder og kasserer fra 01.04.17 ble videre takket for sine 7 aktive år. Til slutt ble Bjørg Petra Brekke som trekker seg som styreleder, takket av Zsuzsa Fey for sin energiske ledelse av NiB.

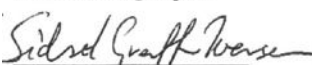
Årsmøteforedraget

Jorunn Vallestad fra Naturvernforbundet holdt foredraget «Naturen, livsgrunnlaget vårt».

21.03.2017

Bjørn Frodahl
Referent

Protokollen er godkjent

Sidsel Graff-Iversen

Kåre Smeland

Regnskap 2017

Inntekter	Regnskap 2017	Budsjett 2017	Regnskap 2016
Kontingent første år, nye medlemmer	2 820	5 000	13 600
Kontingent, andel fra NNV	58 582	70 000	60 112
NNV aktivitetstilskudd	3 000	0	0
Kommunal støtte til driften	10 000	25 000	27 000
Tilskudd Gjettnubråtan	15 000	13 000	12 400
Dugnader, kjempebjørnekjeks/Storøykilen	111 386	75 000	89 500
Diverse inntekter/salg	10 000	3 000	3 040
Tilskudd Naturvernopplysning	0	0	0
Grasrotmidler Norsk Tipping	3 971	3 000	2 524
Moms-kompensasjon	11 086	10 000	0
Gaver	0	0	300
Renter	914	1 000	908
Sum inntekter	224 759	205 000	209 384
Utgifter	Regnskap 2017	Budsjett 2017	Regnskap 2016
Medlemsbladet Nøttekråka	61 180	60 000	56 978
Utgifter ved dugnadsarbeid	3 981	2 000	1 826
Styremøter / årsmøte	20 720	20 000	21 230
Rekvisita, porto	842	5 000	3 956
Profilering	746	10 000	740
Vervekostnader	403	1 000	0
Regnskapskostnader	7 943	7 500	5 950
Lønn og feriepenger	40 969	45 000	38 250
Oppmerksomhet, gaver, premier	10 180	10 000	8 091
NiBs hjemmeside	0	500	0
Høstseminar	7 981	20 000	10 137
Kurs, eksterne møter, faglitteratur	411	2 000	1 360
Kontingenter og abonnemener	1 450	2 000	1 452
Tilskudd Naturvernopplysning	40 000	0	35 000
Kalendere for salg	4 575	6 000	5 625
Bankkostnader	288	500	237
Diverse kostnader	9 520	10 000	9 205
Sum utgifter	211 189	201 500	200 037
Årets resultat	13 570	3 500	9 347

Balanse Naturvernforbundet 2017

Eiendeler	2017	2016
Opptjente - ikke fakt. Driftsinnt.	-	-
Bank driftskonto	159 789	133 763
Bank, sparekonto	148 984	148 169
Bank, skattetrekkkonto	3 412	3 412
Utestående fordringer	-	3 268
Sum eiendeler	312 185	288 612

Gjeld og egenkapital	2017	2016
Egenkapital	242 497	233 150
Årets overskudd	13 570	9 347
Gjeld	56 119	46 115
Sum gjeld og egenkapital	312 185	288 612

Bekkestua, 7. februar 2018

Anne Gøril Aas
leder

Dagrun Skarbø
kasserer

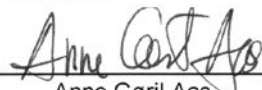
Regnskap 2017 for Naturvernopplysning

Resultatregnskap 1/1-31/12	2017	2016
	Kr	Kr
<u>Inntekter</u>		
Salgsinntekter	0	400
Tilskudd fra NiB	40000	35 000
Renter	1664	1 619
Sum inntekter	<u>41664</u>	<u>37 019</u>
<u>Utgifter</u>		
Bidrag til MiljøRett	20000	20 000
Naturkart Stubberudmarka 18sider brosjyre	0	13 708
Bank og kortgebyr	0	
Sum utgifter	<u>20000</u>	<u>33 708</u>
Årets overskudd (underskudd)	<u>21664</u>	<u>3 311</u>
 <u>Balanse 31/12</u>		
<u>Eiendeler</u>		
Bank	302200	285 536
Utestående fordringer, tilgode fra NiB	40150	35 150
Sum eiendeler	<u>342350</u>	<u>320 686</u>
<u>Gjeld og egenkapital</u>		
Egenkapital 01.01.	320686	317 375
Årets resultat	21664	3 311
Egenkapital 31.12.	<u>342350</u>	<u>320 686</u>

Gjeld

Sum gjeld og egenkapital

Bekkestua

Anne Gøril Aas
leder

Dagrun Skarbø
kasserer

Til årsmøtet i Naturvernforbundet i Bærum

Revisjonsberetning for 2017

Jeg har revidert årsregnskapene for Naturvernforbundet i Bærum for regnskapsåret 2017. Det omfatter driftsregnskap m/balanse for NiB og regnskapet for Naturvernopplysning. De to regnskapene viser et overskudd på hhv 13.570,- og 21.664,-. Årsregnskapet består av resultatregnskap og balanse. Regnskapslovens regler og god norsk regnskapskikk er anvendt ved utarbeidelsen av regnskapet.

Revisjonen er utført i samsvar med god revisjonsskikk i Norge. Revisjonen omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet og vurdering av innholdet i og presentasjon av årsregnskapet.

Etter min vurdering er årsregnskapet avgitt i samsvar med lover og forskrifter og gir et riktig bilde av forbundets økonomiske stilling 31. desember 2017 og av resultatet i regnskapsåret i overensstemmelse med norsk god regnskapskikk.

Jeg finner å kunne anbefale at det fremlagte årsregnskap godkjennes som forbundets årsregnskap for 2017.

Østerås, 5. februar 2017

Øystein Edvin Berg
Revisor

Innkalling til årsmøte

i Naturvernforbundet i Bærum

Tirsdag 20. mars 2018 kl. 18.00, Gjønnes gård – stallen

Program

Kl. 18.00 Årsmøte

1. Valg av ordstyrer, referent og to personer til å underskrive protokollen
2. Godkjenning av innkalling, dagsorden og saker til eventuelt
3. Godkjenning av årsmelding og regnskapene for Naturvernforbundet i Bærum og Naturvernopplysning
4. Sak fra styret: Forslag til vedtektsendringer for Naturvernforbundet i Bærum (se side 19)
5. Saker fremmet av medlemmer innen 15. januar
6. Godkjenning av budsjett og arbeidsprogram for 2018
7. Valg av nytt styre, revisor og valgkomité

Kl. 19.30 Pause med kaffe og kringle

Kl. 20.00 Åpent møte for alle interesserte

- Foredrag av Terje Böhler: Fuglelivet i Kolsås/Dælivann

Vel møtt!

Anne Gøril Aas (sign)

Styreleder

For Naturvernforbundet i Bærum (NiB)

Sidesprang i Lommedalen

Tekst: Tomas Westly

Foto: Siren Tjøtta

Søndag 17. september arrangerer Naturvernforbundet i Bærum (NiB) sidesprang ved Kirkebykollen i Lommedalen. Sidesprang er et nasjonalt prosjekt der formålet er å introdusere folk for nye turområder i sitt nærmiljø.

Kirkebykollen er en liten kolle (317 moh) rett vest for Burudvann. Grusveien inn til Burudvann er en av Bærum's mest brukte turveier og svært mange turgåere i alle aldre går hver helg tur inn til vannet. De aller fleste følger grusveien eller blåmerket sti. Skogen rundt Burudvann er yngre produksjonsskog med liten variasjon og stort preg av slitasje.

Kirkebykollen har et variert landskap, med rik edelløvskog i de bratte åssidene og åpen furuskog på toppen. NiB ønsket å vise fram disse

kvalitetene ved et sidesprangarrangement. Vi hadde derfor en stand på grusveien ca 300 m fra parkeringsplassen. Derfra var det merket løype opp til toppen av Kirkebykollen. Turen opp tar ca 20 minutter. På toppen hadde vi en bålpluss der det ble servert pinnebrød, saft og kaffe.

Dessverre var ikke oppmøtet helt som forventet. Totalt kom det 11 personer fordelt på 2 barnefamilier, en gruppe på 3

voksne og en enkeltperson. Vi tror dette skyldes manglende annonsering, og at flere hadde kommet dersom arrangementet hadde vært annonsert på forhånd. En annen årsak kan være at det var veldig vått i skogen den dagen slik at den første delen av stien nærmet var en sammenhengende vanddam!

Vi ønsker derfor å forsøke på nytt igjen til neste år og håper på større deltagelse da.

Husk
Grasrot-
andelen!

GRASROTANDELEN
NATURVERNFORBUNDET I BÆRUM

Organisasjonsnummer: 971258551

32774971258551